

PALÆET

Skuespil i to akter

Kaj Himmelstrup
Niels Lyhnes Alle 11
2800 Lyngby
Tlf. 44 98 11 17

© Kaj Himmelstrup

kaj.himmelstrup@mail.tele.dk
www.kajhimmelstrup.dk

PALÆET

På overfladen er det en enkel historie om et smukt palæ, bygget af en greve i slutningen af 1700-tallet. Nu er den sidste adelige ejer død. Han har bestemt, at kommunen kan overtage det kvitog frit og bruge det som et længe savnet kulturhus. Vil kommunen ikke det, skal det sælges til højstbydende og provenuet gå til velgørende formål.

En dansk filosofiprofessor med internationalt ry har, sammen med andre intellektuelle og lokale borgere, dannet en komité, der vil gøre palæet til et sted, hvor tidens store samfundsspørgsmål kan gøres til genstand for forskning og debat. Komiteen har fået tilsagn om fondsstøtte til driften og har foreslået kommunen, at man med økonomisk fordel for begge parter kan kombinere de to ideer.

Handlingen udspilles i løbet af en weekend på et konference-center, hvor kommunalbestyrelsen skal drøfte ideen med komiteens ophavsmænd. I løbet af disse knap to døgn bliver palæets skæbne afgjort.

Palæets forhistorie er lagt ind i handlingen, personificeret af den grevelige bygherres to døtre.

Under overfladen er stykket naturligvis en kommentar til det åndelige og politiske klima, der hersker i Danmark i dag.

Stykket er skrevet på blankvers i et rytmisk sprog, der ikke må forfladiges. Det skal spilles som en klassiker blev det, dengang man stadig turde tro på sprogets bærekraft - men med en underfundig distance mellem stil og indhold.

PERSONERNE:

JAKOB ... *professor i filosofi.*
WILLIAM ... *rektor ved det lokale gymnasium.*
VIVI ... *en ældre kabaretsangerinde.*
TOM ... *hendes pianist.*
CECILIA og MIRIAM ... *døtre af Greven.*
STEN ... *direktør.*
HERMANN ... *advokat og kommunalbestyrelsesmedlem.*
ELSE ... *medlem af kommunalbestyrelsen.*
JOHANNES ... *medlem af kommunalbestyrelsen.*
MORTEN ... *medlem af kommunalbestyrelsen*
RITA og PETER ... *to unge mennesker*

KOSTUMERNE:

CECILIAS og MIRIAMs påklædning er fra 1700-tallets sidste årti. De andre er i dagligtøj fra vor tid. Dragterne er dog tilsat en historisk detalje, der giver (ironiske) associationer til klassisk tragedie - et kort sværd, en kappe, et skjortebryst etc.

STEDET:

Handlingen foregår forskellige steder på konferencecentret. Enkelte scener udspilles i parken ved palæet.

1. A K T

Else og William i konferencecentrets tomme mødesal med filmlærred, flygel og diasfremviser. William tænder for fremviseren. Palæet toner frem på lærredet, set på afstand.

WILLIAM

Hvad si'r du så? Vi står ved målet, Else.
Jakobs hjertebarn, hans store plan,
vil i løbet af det næste døgn
forvandle sig fra dristig drøm til det,
som vi har kæmpet for i flere år.
I denne weekend får han sin belønning.
Det, som andre anså for utopisk,
ender som et regulært projekt.

Han trykker et nyt billede frem på skærmen. Vi ser det elegante, hvide patricierpalæ fra en ny og nærmere vinkel. Han holder tale til de tomme stolerækker.

Hr. Borgmester, ærede forsamling.
Her har vi det. Grevindernes Palæ.
En stilfuld perle i en pragtfuld park.
Bygget af en adelsslægt, der vidste,
at adel er en gave, der forpligter.
I dette hus har kunst og åndsliv blomstret
og sat sit stærke præg på dansk kultur.
Kunstnere og intellektuelle
har altid været faste gæster her.
Folk med udsyn. Landets bedste hjerner.
Til gavn for fædreland og fællesskab.
Men nu' den sidste ejer altså død.
Hans flotte testamente gi'r kommunen

gratis ret til hele herligheden.
Men han har stillet én betingelse:
at palæets kulturelle virke
naturligvis skal føres videre.

Nyt dias: en stor smuk sal i palæet.

Der er plads til alt, hvad vi har savnet.
Koncerter, kunstudstillinger, teater.
Her kan byens kulturelle liv,
som vi alt for længe har forsømt,
få lov at blomstre op i smukke rammer.

Nyt dias: Palæets gamle bibliotek.

En åndelig oase midt i byen,
hvor folk kan søge lægedom for sjælen.

Nyt dias: En sal med mange stole.

Men det er kun det halve af ideen.
Som I ved fra vores lille tryksag,
har vi stillet jer det klare forslag,
at palæet også bli'r et sted,
hvor gæsteforskere og filosoffer
og kreative folk og kunstnere
kan mødes med hinanden og med os
og ta' stilling til de store spørgsmål,
den ny globale verden stiller os.
Et forum, der kan tale højt og klart
om vores ansvar for en bedre verden.
Vi ser palæet for os som et hus
med to funktioner, der vil klæ' hinanden:
Kulturpalæ og tænketank for verden.

Nyt dias: Palæet og parken.

Den gamle tids kultur har rakt os hånden

og tilbudt os de helt perfekte rammer.
Skam få os, hvis vi ikke ta'r imod.

Til Else:

Kan du høre jeg har læst på lektien?

ELSE

Det fortjener den.

WILLIAM

Men uden dig
var det her ikke gået nær så glat.
At I i kommunalbestyrelsen
ofrer denne weekend-konference
på at gennemdrøfte vores forslag,
det' alene din fortjeneste.

ELSE

Det har været en fornøjelse.
Det' jo noget andet end kloakker
og hvad vi ellers bruger kræfter på.

Jakob kommer ind.

JAKOB

Hvad får I to tiden til at gå med?

ELSE

William øver sig på velkomsttalen
og viser billeder - for det forstår de.
Der har du grevens generøse gave.

JAKOB

Lad os håbe, de vil tage imod den.

WILLIAM

Du bli'r da ikke pludselig nervøs?

JAKOB

Nej, men man skal være realist.
Jeg kan da godt forstå, hvis nogen tvivler
og håber at kommunen siger nej,
jeres ambitioner er for store.

WILLIAM

Hvad sku' grunden være? Sig mig det.
Vi har knoklet med det i et år.
Vi har skaffet lån og sponsorstøtte.
Vi har tilsagn fra de store fonde
om bidrag til de første fem års drift.
Kvaliteten af det forskerhold,
som du har samlet, får man ikke bedre.
Og hvad kulturen angår ved enhver,
at det simpelt hen betaler sig
at investere i den, ikke sandt?
Du kan være ganske rolig, Jakob,
i denne weekend får du din belønning.

*William trykker et nyt dias frem - et gammelt
taxtræ i parken ved palæet - og fortsætter talen
til de tomme stole. Under den spadserer Miri-
am og Cecilia langsomt over bagscenen. De er
usynlige for de andre. Cecilia stopper op og
lytter. Miriam venter på hende.*

WILLIAM

Der står en gammel tax et sted i parken.
Den knejser ikke højt og stolt som bøgen,
den hviler ydmygt kronen imod jorden.
Den stod der, længe før man anlagde parken,
og længe før man byggede palæet.
Den er så gammel, at man skrev med runer,
dengang frøet faldt og det slog rod.
Taxen stod der slægtled efter slægtled.
Den har set os skabe lov og ret,
set os kæmpe, set os dø, fulgt os,

mens vi skabte landet Danmark.
Hundredvis af grove bondehænder
har hæget om den gennem tusind år.
Den er et tegn på vores fælles fortid
på samme måde, som palæet er det.
De står der som en arv, der må forpligte.
En arv, der rummer landets sjæl og ånd.
En arv, som vi i fællesskab må løfte.

ELSE *til Jakob*

Det kan vist ikke siges smukkere?

WILLIAM

Ånd er magt.

ELSE

Og sproget er et våben?

WILLIAM

Det' det våben, vi skal vinde med.

Else tager en stor mappe, der har stået på en stol.

ELSE

Jeg håber, mine våben også dur.
Udkast til budgetter og kontrakter,
kedelige tal og paragraffer.

JAKOB

Men vigtigt og nødvendigt krudt til kampen.
Else, du' et jern.

Til William:

Og det var os,
der tro'de det politiske system
ville være svært at danse med,
men du har gjort det let og tak for det.
Du har gjort en uvurderlig indsats.

Morten kommer ind.

MORTEN

Jeg ser, at du har samlet tropperne.

ELSE

Tropperne?

MORTEN

Det gør vi andre også.
I får kamp til stregen.

ELSE

Hvorfor det?
Er det ikke et af jeres mål
at bevare gammel dansk kultur?
Det taler I da ellers meget om.

MORTEN

Det gør vi ja, men ikke den kultur,
I tænker på at dyrke i palæet.
Den holdes udelukkende i live
af alt for mange dyre skattekroner.
Den vil folket ikke vide af.

ELSE

Og du er måske folkets tapre talsmand?

MORTEN

Modsat visse andre, ja..

ELSE

Der ikke
lytter til, hvad folkedybet mener?

MORTEN

Sku' folkedybet være mindreværdigt?
Og deres stemmer ikke tælles med?

Til Jakob og William:

Sådan tænker man, når man har siddet
alt for længe og solidt på magten.

Til Else:

Vores vælgere, det' faktisk dem,
der før i tiden hørte til hos jer.
Vi ses lidt senere. I får det hedt.

Han går ud.

JAKOB

Hvem var det?

ELSE

Et godt eksempel på
hvordan det ny parti på højrefløjen
må skrabe bunden, når de vælger dem,
der skal i kommunalbestyrelsen.

JAKOB

Betragter du ham ikke som en trussel?

ELSE

Partiet er for lille. Dertil kommer,
at alle andre holder afstand til dem.
Ikke uden grund, de stinker fælt.

WILLIAM

Nok om det, nu gælder det Palæet.
At indta' det og gøre det til stedet,
hvor kunsten og den fælles dialog
rejser sig som klare pejlemærker
til glæde for en verden fuld af mismod.

JAKOB *til Else*

Lad os gå op og se på sagerne.

Jakob og Else går ud. William kører diasbille-

*derne tilbage under det følgende. Cecilia har
fulgt optrinet nøje. Miriam har ventet.*

MIRIAM

Glem nu ikke vi sku' plukke blomster.

CECILIA

Forstod du ikke, hvad de talte om?

MIRIAM

Desværre nej, jeg hørte ikke efter.

CECILIA

Det var hæsligt. Jeg får myrekryb
ved tanken om at taxen og palæet
ikke længere sku' være vores.
Far har bygget det ...

MIRIAM

Det ved jeg godt,
men jeg har ikke lyst at skændes med dig.
Du ser spøgelser ved højlys dag.

CECILIA

Det er lige netop det, jeg gør,
og det er ret uhyggeligt, min ven.
De mænd der er en trussel mod palæet.

MIRIAM

Vil du plukke blomster eller gyse?

CECILIA

Hvorfor er du altid så naiv?
Det her gælder ikke kun palæet.
Det gælder også det, som vi to står for.

MIRIAM

Nøjes du med at tale for dig selv.

*Hun går ud. Cecilia følger efter. VIVI og TOM
kommer ind.*

VIVI

Åh om forladelse, forstyrrer vi?
De sagde derude, at der stod et flygel.
Vi sku' gerne nå en lille prøve.
Det' til underholdningen i aften.

WILLIAM

Skal der også være underholdning?

VIVI

Det' Johannes, der har hyret os.
Ham fra kommunalbestyrelsen.
Han bad os om at gi' et lille nummer.
Han sagde, jeg var et godt eksempel på,
hvad det der ny palæ kan bruges til.
Kultur og kunst er livets åndedræt.
Ja sådan sagde han, kan det siges bedre?

WILLIAM

Jamen jeg er også færdig nu.
I får lokalet for jer selv, værsgo.

VIVI

Tusind tak, det' vældig sødt af dig.

*WILLIAM forlader mødesalen. TOM sætter sig
til flyglet, lader fingrene løbe over tangenterne
og ser så afventende på VIVI.*

VIVI

Johannes ringede i formiddag.

TOM

Jaså. Hvad sagde den kære gamle mand?

VIVI

Han spurgte om jeg ville synge noget
skrevet specielt til lejligheden.

TOM

Du siger ikke at han nu igen - ?
En af de der rigtig rædselsfulde?
Han skriver som en brækket arm.

VIVI

Herregud, det' en lille munter sang
og melodien er den gammelkendte:
Som dybest brønd gi'r altid klare vand.

TOM *sukker dybt*

Okay, vi kaster os i brønden, Vivi.

Han spiller forspil.

VIVI *synger*

Grevindernes Palæ ved søen blå
har ligget i kommunen meget længe.
Men nu har nogen altså fundet på,
at vi til nye tider godt kan trænge.
Og derfor er vi samlet her i dag,
vi har en god ide, der ej må tabes
og vi skal debattere denne sag:
hvordan det ny moralske center skabes.

*TOM holder op med at spille, da VIVI når den
sidste linie.*

TOM

Helt alvorligt, Vivi -

VIVI

Næste vers.

TOM

Jeg får altså røde knopper af det.

VIVI

Du overlever, Tom, vær bare rolig.

TOM

Gør jeg det? Med halsen fuld af bræk?

VIVI

Johannes er et dejligt menneske.

TOM

En rigtig kammerat.

VIVI

Og hvad er du?

Er det ikke ham, der altid hjælper
og skaffer os et job, når vi' på røven?
Og hvis han ikke gjorde det, hvad så?
Farvel til morgenbajeren, min ven
og alle dem du ta'r dig op ad dagen.
Hvis du vil lytte til et kærligt forslag,
så pas du hellere tangenterne
og overlad kvababbelsen til mig.

TOM

Gid du havde mere af den, Vivi.

Han spiller forspil.

VIVI *synger*

Og derfor er vi samlet til kongres,
hvor vi skal tale om, hvad der kan gøres.
Vi lever i en tid med støj og stress,
hvor kunstens stemme ikke rigtig høres.
Og uden den bli'r livet småt og gråt
for den er faktisk prikken over i'et.

For mennesket det lever ikke blot
af brødet, som det får fra bageriet.

TOM

Hold da kæft. Du gør det ikke, Vivi.
Det' ikke de sædvanlige, der kommer -
hans kære gamle folkepensionister,
fossilerne fra bingopladerne.
Det' mennesker, der stiller krav.

VIVI

Om hvad?

TOM

Om kunst for helvede. Det ved du godt.

VIVI

Hvis nu den fik en anden melodi?

TOM

Jeg rører ikke ved den med en ildtang.

VIVI

Har du ondt i selvrespekten?

TOM

Ja.

VIVI

Det' ellers længe siden, er det ikke?

TOM

Hvorfor miste det, der er tilbage?

VIVI

Hvad gør vi så?

TOM

Du ku' jo få migræne?

VIVI

Eller du ku' brække armen, ikke?

TOM

Der var engang -

VIVI

for længe siden, Tom.

Man kan ikke leve ...

BEGGE

af sin fortid.

*Han spiller et stykke af melodien, men sådan
at den er fuld af skærende dissonanser. Han
stopper med en disharmonisk akkord. Hun
rækker papiret ud mod ham.*

VIVI

Ku' du ikke kigge lidt på teksten?

Du må godt møblere kraftigt om.

Han bli'r ikke sur, det ved du godt.

Jeg gi'r en guldøl, Tom, når baren åbner.

TOM

Jeg gør det ikke for en guldøl, Vivi.

Der må være grænser.

VIVI

Så for to?

Hun rækker teksten ud mod ham.

Og lidt måske fordi du holder af mig?

TOM *tager teksten*

Nu ved jeg hvo'n en luder føler det.

VIVI

Den fornemmelse kan du la' mig om.

TOM

Jeg nøj's med rollen som klaveralfons.

*Sceneskift til Parken ved Grevindernes Palæ.
Cecilia og Miriam plukker blomster. Cecilia
plukker hvide stedmoderblomster. Miriam
plukker røde og lilla gøgeurter. NB: Blomster-
ne og deres farve spiller en vigtig rolle gen-
nem resten af stykket.*

CECILIA

Se den hvide her - hvad hedder den?

Den minder nærmest om en stedmorblomst?

MIRIAM

Det *er* en stedmorblomst, Cecilia.

CECILIA

Men den har overho'det ingen farve.

Stedmorblomster er da ikke hvide?

MIRIAM

Den der er.

CECILIA

Og hvad er så dens navn?

MIRIAM

Den hvide stedmor.

CECILIA

Det kan ikke passe.

Det er no'et du selv har fundet på.
Hvor er det mærkeligt at tænke på
at vores verden er så stor og rig -
vi ejer ting, vi ikke ved hvad hedder.

MIRIAM

Men som du helt naturligt kalder vores.

CECILIA

Hvad er det for en tone, Miriam?

MIRIAM

Jeg mener 'vores' er et farligt ord,
som kun må bruges med forsigtighed.
Men du tør bruge det med brask og bram.
Vores blomster. Her i vores park.
Palæet er minsandten også vores.

CECILIA

Det' da klart. Hvem fik ideen til det?

MIRIAM

Hvem fik ideen til din stedmorblomst?

CECILIA

Jeg taler om ideen til palæet.
Hvem var det mon der fik den, Miriam?
Og hvem har bygget det? Det gjorde far.
Derfor er det vores, kære søster.

MIRIAM

Og hvor fik han de mange penge fra?
De kom fra Trankebar i Indien
og vores tropekoloni St. Croix.
Har du aldrig nogensinde hørt
de sorte tagsten hviske højt om natten
på sære sprog, som ingen af os kender,
men alligevel forstår vi dem,

fordi vi ved, at de forbander os?

CECILIA

Jeg aner ikke hvad du taler om.
Pluk nu dine blomster, Miriam.
Om lidt så ringer klokken ind til te.

MIRIAM

Hver tagsten bærer på en knækket skæbne.
En besk beretning om en slaves død.

CECILIA

Så ti dog.

MIRIAM

Har du hørt hvad de fortæller?
Nej, birketræet står med lyse blade
og hører ingen af de sorte stemmer.
Hun smiler til sig selv i søens spejl.

CECILIA

Jeg ved godt hvad du mener. Du gør nar.
Du læser også alt for mange bøger.

MIRIAM

Ikke fler end dig, Cecilia.
Fejlen er: du læser de forkerte.
Iøvrigt hedder de den hvide stedmor.
I dag er det en sjælden variant.
Normalt er de jo gule eller røde,
men oprindelig så var de hvide.
Der er en gammel myte, der fortæller,
hvordan de fik de røde farvestænk.
Den står i et af Shakespeares skuespil.
Cupido, kærlighedens milde gud
kom flyvende i månens klare skin.
Han lagde en pil på buen og tog sigte
og sendte den af sted imod et hjerte.

Desværre ramte han ved siden af
og pilen faldt på din beskedne blomst.
Fra da af har den haft en magisk kraft.

CECILIA

En magisk kraft? Hvad mener du med det?

MIRIAM

Hvis et menneske tilfældigvis
får støv fra blomsten der på øjenlåget,
så vækker det en voldsom lidenskab.
Den allerførste hun får øje på,
bli'r mål for hendes lyster og begær.

CECILIA *samtidig med -gær*

Tak!

MIRIAM

Min søster har kultur, det glemte jeg.
Du kan nu ikke klandre Shakespeare,
det' en gammel myte fra antikken.

CECILIA

Tak for din belæring, Miriam.
Og hvad har du så plukket? De der røde
og de lilla, hvad er det for nogen?

MIRIAM

Det er bare to slags gøgeurt.

CECILIA

De lugter ikke meget af kultur.

MIRIAM

Dem har Shakespeare også digtet om.
Men ingen kan naturligvis forlange,
at du skal kunne Shakespeare udenad.

CECILIA

Jeg ved da godt, hvad Shakespeare siger om dem.
Da man fandt Ofelia i floden,
var hun næsten dækket til med blomster
- netop de der røde gøgeurter.
En trist buket, der klæbede til kroppen.
De lange rødder holdt som var det kløer
den døde kvinde i et kvælertag.
Jeg vil tro, at det er grunden til
at de har fået navnet Død Mands Fingre.
En meget rammende betegnelse.

MIRIAM

Der husker du nu fejl, min kære søster.
Roden hos den røde gøgeurt
er ikke formet som en død mands fingre.
Tværtimod - de ligner nærmest knolde.

CECILIA

Hvad navn sku' Shakespeare så ha' givet den?

MIRIAM

Det ved jeg ikke, men i folkemunde
er navnet Hundenosser ...

CECILIA

Miriam!

MIRIAM

På grund af formen, tænker jeg.

CECILIA

Jatak!

Din interesse for det folkelige
går af og til en anelse for vidt.

MIRIAM

Måske sku' jeg så også nævne for dig,

at nonner lå med gøgeurt i sengen,
når deres kyskhed blev dem for besværlig.

Hun holder den lilla gøgeurt op.

Det var naturligvis den lilla her,
den med knokkelfingerrødderne.
Den vækker også længsel efter døden.

Hun holder de røde op.

De smukke røde her med knoldene
de har en ganske anderledes virkning.
De vækker lyster og fornemmelser,
som pæne nonner ikke taler højt om.

CECILIA

Jeg har hørt tilstrækkeligt, min ven.

MIRIAM

Men de bærer også på en drøm
om kærlighed og venskab, vækst og liv.

CECILIA

Jeg sagde, at jeg har hørt tilstrækkeligt.

*Hun fjerner sig fra Miriam. Under det følgen-
de går de to søstre i baggrunden og plukker
videre. Sten og Hermann kommer ind for at
besigtige parken.*

STEN

Hvad er det for et træ det mørke der?

HERMANN

Det' en tax.

STEN

Den ser sgu dystert ud.
Den hører hjemme på en kirkegård.

HERMANN

Det gør den, det' en gammel tradition.
Helt tilbage fra det gamle Rom
har taxen haft forbindelse med døden.
Der stod tax langs vejen ned til Hades.

STEN

Hades? Hvad er det?

HERMANN

De dødes rige.

STEN

Jeg har hørt, at den sku' være giftig?
Det vel bare gammel overtro?

HERMANN

De tre makabre hekse i Macbeth
brygger faktisk deres gift af tax
og snogespyt og andre lækkerier.
Så no'et ku' tyde på, at den er giftig.

STEN

Snogespyt? Og Hades og Macbeth.
Hvad faen skal vi med kulturen, Hermann?
Det hele er jo bare løgn og digt.
Er der noget om, at den er fredet?

HERMANN

Så vidt jeg ved, er der en sag på vej.
Det sku' være landets ældste træ,
det har stået der i tusind år.

STEN

Det kan vi sgu ikke ta' os af.
Det står i vejen for den nye fløj.
Tusind år må fanme være nok.-
Det bli'r alle tiders hovedsæde
helt i det format, der står til os.
Vi venter bare på kommunen, Hermann.
Nu må kommunalbestyrelsen
sgu ta' sig sammen og beslutte sig.

HERMANN

Det gør vi også, vær du bare rolig.
Men sagen er, at der skal snakkes om det,
inden vi formelt beslutter os.

STEN

Formelt! Hvem taler om formalia?
Beslutninger er sgu da no'et man træffer,
inden sagerne når ned i salen.
I borgerlige har jo flertal. Brug det!

HERMANN

Det' kun teknisk set, for det parti,
der ligger længst til højre, det' ikke rigtig
spiseligt for mine vælgere.
Desværre, du må ha' tålmodighed.
Vores nej skal hentes hos de andre.

STEN

Og det' du sikker på, I kan?

HERMANN

Javist.

Det' meget enkelt. Vi har ingen penge
til at drive et kulturhus for.

STEN

Hvad så med deet der institut?

Så vidt jeg ku' forstå, så var det no'et
med højere moral og finkultur?

HERMANN

Tag det roligt, det er ren lyrik.
Det fordamper li'som dug for solen.

STEN

Hvorfor spilder I så tiden på det?

HERMANN

Herregud, som gode demokrater
må vi se på sagen, sådan er det.
Og så kan vi slå ud med armene:
Vi gjorde, hvad vi kunne, men desværre -
vi ville godt, men der var ikke råd.

STEN

Politik, det' fanme spild af tid.

HERMANN

Ja vist, det' ikke effektivt, men hvad
- jeg regner med det hele er på plads,
inden vi forlader konferencen.
Der bli'r jo nok en pause eller to,
hvor partierne får snakket sammen.

STEN

Og I bli'r enige?

HERMANN

Det plejer vi.

STEN

I næste uge altså. Hvad med banken?

HERMANN

Der mangler bare underskrifterne.

STEN

Hvad siger de i ministeriet?

HERMANN

Der er ikke noen problemer der.

Det går som smurt. Hvad det jo også er.

STEN

Vi venter altså kun på konferencen?

HERMANN

Du får en søndag til at slappe af i.

*Han brækker en lille gren af tax-træet og giver
den til Sten.*

STEN

Sig mig - er det frugten der er giftig?

HERMANN

Så vidt jeg husker, er det nålene.

Men heksene må jo ha' haft en opskrift.

Skal jeg skaffe den, hr. direktør?

STEN

Ja gør du det. Man kan jo aldrig vide.

I øvrigt overrasker det mig ikke

at de hører til din omgangskreds.

*Sten kaster grenen fra sig. De forlader parken.
Søstrene plukker stadig i baggrunden. Peter og
Rita dukker frem. De har stået i skjul og be-
tragtet Sten og Hermann.*

RITA

Det var direktøren. Det' fantastisk.

Brikkerne går op.

PETER

Hvem var den anden?

RITA

Det var Hermann. Stjerneadvokat
og med i kommunalbestyrelsen.
Det viser bare, puslespillet passer.
Højrefløjens toppolitiker
hånd i hånd med kapitalen. Lækkert.
I næste uge køber de palæet.

PETER

Hvad med den lokale gruppes planer?

RITA

Den lokale gruppe? Hold da kæft.
Det' et helt tilfældigt sammenrend
af folk, der kommer alle steder fra.
De drømmer om palæet som et sted,
hvor mennesker på tværs af alle skel
kan mødes i det store fællesskab
for at spille deres åndsliv af.

PETER

Du mener ikke, der er nogen chance,
for at de får det projekt igennem?

RITA

Hvis der var, sku' vi så støtte dem?
Det' en pisseborgerlig ide.
Deres sag kan aldrig blive vores.

PETER

Vi ændrer altså ikke strategi?

RITA

Og bakker sagen op? Nej fanme nej.
Det' klart, at hovedfjenden det er Hermann

og hans lede fællesmarkedsfirma.
Skattetænkning, svindel, sorte penge.
Vi ville brække os, hvis hans projekt
kom op og stå, det' klart det skal forhindres.
Men det er li'så klart, at det projekt
kulturfiduserne har strikket sammen,
det' ikke no'et reelt alternativ.
Det stinker alt for meget af parfume.

PETER

Med andre ord: vi holder fast ved planen?

RITA

Vi gør nøjagtig som de andre gange.
Vi trækker fronten op, hvor fronten går.
Lad os ta' tilbage til de andre
og læsse tingene på vognen. Kom!

De forlader parken.

MIRIAM

Hvad er det dog du kikker sådan efter?

CECILIA

Jeg hørte katten mjave første gang.
Se - før var søen blank og glat som fløj.
Nu kruser vinden den på kryds og tværs,
og lyset skifter langsomt karakter.
Den hvide kalk på murene bli'r blå
og blodets trommer er begyndt at banke.

*Hun samler den taxgren op, som Stenkastede
fra sig og rækker den mod Miriam.*

Der' ikke tid til gøgeurter mere.
Kampen om palæet er begyndt.

MIRIAM *nægter at tage den*

Du ved jo godt, jeg ikke kan li' tax.

CECILIA

Så tag den dog, vi må forsvare os.

Det' skæbnesvangert, det der foregår.

Det gælder meget mere end palæet.

Det gælder vores frihed, vores magt

og retten til at være dem, der styrer.

Tro ikke du kan undgå at ta' stilling.

Jeg har en plan, som du skal være med i.

Hun rækker igen taxgrenen frem. Miriam nægter stadig at tage den.

MIRIAM

Og derfor gi'r du mig en giftig tax?

CECILIA

De onde ånder, der vil ha' palæet,

er ikke mange skridt fra dig og mig.

Forstår du ikke, du må vælge side?

MIRIAM

Naturligvis.

CECILIA

Så tag den.

MIRIAM

Nej.

CECILIA

Du skal.

MIRIAM

Kan jeg få frihed til at vælge selv?

CECILIA

Forstår du overho'det ingenting?
Palæet falder i forkerte hænder,
hvis ikke du og jeg tør handle nu.
Ser du ikke, hvad der truer os?
Drømmerne og anarkisterne?
Så smid dog de der sjofle gøgeurter.

MIRIAM

Jeg foretrækker at beholde dem.
Din taxgren kender kun én mulighed,
giftig helt igennem som den er.
Med de her kan du foreta' et valg.

Hun holder de lilla gøgeurter op.

De lilla her - dem med de lange rødder
der med rette kaldes Fandens Klør
- de driver os mod destruktion og død.

Hun holder de røde gøgeurter op.

Men disse her - det' dem med knoldene -
husker du det folkelige navn? -
de er ikke sjofle tværtimod.
De kendes også ved et bedre navn.
Man kalder dem Jomfru Marias Hånd.
Den rene kærlighed, Cecilia.
Driften imod livet, om du vil.

Cecilia holder taxgrenen op.

CECILIA

Og det' dit våben imod den her?

MIRIAM

Ja.

CECILIA

Det valg vil du fortryde søster,
når gryden først er kommet godt i kog.

*Sceneskift til et lokale på konferencecentret
med et lille bord og to lænestole. Vivi sidder i
den ene, Johannes kommer ind.*

VIVI

Næh - Johannes?

JOHANNES

Jamen det' jo Vivi.
Hvor holder du dig strålende, min pige.

VIVI

Det' vist dig, der skal ha' nye briller.

JOHANNES

Hvad syn's du om sangen? Ku' du li' den?

VIVI

Naturligvis. Og Tom var imponeret.
Han har lige sat sig til klaveret.
Den sku' ha' sin egen melodi.

JOHANNES

Han er sgu en guttermand, ham Tom.

VIVI

Han må sikkert ændre lidt i teksten
- jeg mener for at få den til at passe.
Det' vel ...

JOHANNES

helt i orden, det' da klart.
Jeg glæder mig, til når du går på scenen.
Der' ingen her i landet, der som du

kan aflevere en politisk vise.
De skal ha' den lige midt i sylten,
lov mig det, min pige, midt i sylten.

VIVI

Jeg fatter ikke, du kan blive ved.
Hvor får du overskuddet fra, Johannes?

JOHANNES

Det' det gamle røde hjerte du.
Det har altid banket for kulturen.
Gamle Hartwig sagde det jo så godt.
Kultur er vaner, det er det, der tæller.

VIVI

Og det er det, du nu skal slå et slag for?

JOHANNES

Den kulturelle kamp er aldrig slut.
Jeg har for resten fået en ide.

*Han åbner sin taske og tager en sort kasket
frem. Samtidig kommer William ind.*

VIVI *præsenterer*

Det er en af dem der med palæet.

JOHANNES *nikker*

Det' ikke noen almindelig kasket.
Den har været med i klassekampen.
Det velfærdssamfund, vi kan nyde godt af,
det' en frugt af denne her kasket.
Gæt engang hvem der har ejet den.-
Den gamle kæmpe? - Formand for partiet?
- Statsminister gennem mange år?
Døde under anden verdenskrig?
Vi lånte Forum til begravelsen?

VIVI

Du siger ikke det er hans!

JOHANNES

Jovist.

Han har faktisk boet på palæet.
Det foregik diskret naturligvis,
greven var jo stokkonservativ,
men han ku' ikke undgå at forhandle,
så vi fik et brugbart kompromis -
der er en morsom anekdote om det
- hvad er det nu jeg plejer at fortælle
- nå det kan også være lige meget.
Men det, jeg tænkte på forleden dag,
det var, at vi måske ku' finde ud af,
hvilket værelse han bo'de på,
så vi ku' lave det til mindestue.

VIVI

Mindestue?

JOHANNES

Det' der skam behov for.
Folk har faktisk glemt hvad manden stod for.
Vi ku' godt ha' brug for et museum,
hvor folk ku' danne sig et indtryk af ham.
Kasketten her er et klenodie.
Den ku' gøre det politiske
mere nært og letforståeligt
for de almindelige vælgere.

VIVI

Du bruger da vist aldrig selv kasket?

JOHANNES

Aldrig! Selv om lægen si'r jeg burde.

VIVI *til William*

Du sku' se det ar, han har i ho'det.

JOHANNES

Vivi, det' jo kun en bagatel.

VIVI

Ingen falsk beskedenhed, Johannes.

Alt for mange går jo rundt og tror,

det hele det er kommet af sig selv.

De glemmer, der er blevet kæmpet for det.

Var det ikke no'et med no'en dragoner?

JOHANNES

Så gammel er jeg heller ikke, Vivi.

Dragonerne - de tævede min far.

Det var i Randers 1922.

Det her, det var engang i tred'verne.

Jeg var fanebærer første maj,

og da fik vi sgu tæsk af politiet.

VIVI

Dengang lagde man krop til - kære venner!

JOHANNES

Jaja, det er jo groet sammen, Vivi.

Til William:

Er du den professor med ideen?

WILLIAM

Jeg er bare en af dem, der støtter ham.

Han rækker høfligt hånden frem for at præsentere sig. Johannes lægger ikke mærke til det.

JOHANNES

Lad os håbe på et givtigt samvær

fordomsfrit, fordrageligt ...

VIVI

Johannes!

Jeg tror, at Hermann er på vej herind.

JOHANNES

Hermann? Fy for fanden. Hvor er baren?

Vivi tager ham ved hånden. De forlader hurtigt lokalet. Hermann kommer ind. Samtidig taber han sit navneskilt uden at se det.

HERMANN

Er det den der vej til toilettet?

WILLIAM

Det er det, ja. Du tabte navneskiltet.

HERMANN

Nådada.

WILLIAM har samlet det op

Men når man er så kendt,
behøver man vist ikke ha' det på.

HERMANN tager det

Det manglede da bare. Mange tak.
Det' først og fremmest i detaljerne
at man skal vise, man er demokrat.

Han sætter skiltet på.

Og du?

WILLIAM

Jeg' en af dem, der står bag planen.

HERMANN

Jaja, det bli'r jo spændende at se,

om konferencen byder på en løsning.

WILLIAM

Har du selv en vis fornemmelse?

HERMANN

Personligt finder jeg ideen smuk.
Måske lidt i overkanten af
hvad skatteyderne vil være med til.
Men lad os se, hvad konferencen siger.

WILLIAM

Altså let behersket optimisme?

HERMANN

Hvad kan pessimisme bruges til?

*Han forlader lokalet. Sceneskift til konference-
centrets herretoilet. Morten står ved et af uri-
nalerne. Hermann kommer ind og stiller sig
ved et andet.*

MORTEN

Her går det strålende.

Hermann reagerer kun med løftede øjenbryn.

Og det' da godt,
at dyret også egner sig til det.

Hermann svarer ikke. Kort pause.

I' ikke meget for ideen, vel?

HERMANN

Du tænker på palæet?

MORTEN

Ja, hvad ellers?

Jeg går ud fra, I vil stemme nej.

HERMANN

Der bli'r ikke tale om at stemme.

MORTEN

Hvorfor ikke?

HERMANN

Kassen er jo tom.

Vi har ikke anden mulighed

end at takke nej til grevens tilbud.

Der er ikke no'et at stemme om.

Hermann går til håndvasken.

MORTEN

Det ku' ellers være rart.

HERMANN

At stemme?

MORTEN

At stemme sammen. Vores to partier.

I stemmer med de andre lidt for tit.

HERMANN

Ja, naturligvis, vi ta'r da stilling

til hver enkelt sag, hvad sku' vi ellers?

MORTEN

Vi har et komfortabelt flertal sammen.

HERMANN

Velbekomme.

MORTEN

Tænk nu over det.

Hermann går ud. Sceneskift til lokalet med det lille bord. William er der stadig. Johannes kommer ind.

JOHANNES

Fandens også. Baren den var lukket.

Hvad sagde Hermann?

WILLIAM

Han var optimist.

‘Tanken er sympatisk’.

JOHANNES

Sagde han det?

Tro ham ikke, han er glat som sæbe.

Men i partiet er han sgu forgudet.

Han er den, der støber kuglerne.

Han har også ladet kanonen, tror jeg.

Morten kommer ind. Johannes får travlt med at komme ud.

Vi får se, når mødet går i gang.

Johannes går hurtigt ud.

MORTEN

Han prøver altid på at undgå mig.

Han er sur, fordi hans vælgere

forlader ham og foretrækker os.

Han er en af de der fortidsøgler,

der ikke fatter, at hans gamle verden

er skiftet ud med noget ganske andet.

Det ville være trist og dybt patetisk

- hvis det ikke også var så komisk.

I har valgt forkerte forbundsfæller.

WILLIAM

Det' jeg ikke sikker på.

MORTEN

Det bli'r du.

Han går ud. Jakob kommer ind med nogle papirer, som han lægger på bordet.

WILLIAM

Øjebikket nærmer sig.

JAKOB

Javist.

WILLIAM

Vi har også ventet længe på det.

JAKOB

Det har været ventetiden værd.

Else - hun har imponeret mig.

Han lægger papirerne på det lille bord. Miriam og Cecilia kommer ind. Cecilia har sin taxgren og de hvide stedmoderblomster i hænderne. Miriam de røde og lilla gøgeurter.

CECILIA

Brikkerne står klar på deres plads.

Om lidt begynder spillet om palæet.

Der mangler bare en, hun er på vej.

MIRIAM

Hvad gør du hvis du ikke vinder, søster?

CECILIA

Ikke vinder? Spar du din bekymring.

MIRIAM

Tror du ikke, du forregner dig?

Lad gå at du betragter de to der

som viljeløse brikker i dit spil.

Men hvad med mig? Og hvad med min magi?

CECILIA

Gør dig bare ingen illusioner.

Du er selv en brik i det her spil.

Din bane over brættet er bestemt.

Den hvide stedmor er mit første træk.

Blomsterstøvet skal få lov at virke.

*Cecilia lægger stedmoderblomsterne oven på
Jakobs papirer.*

Du gav mig selv ideen, tak for det.

Der har vi spillets allersidste brik.

*Else kommer ind med en stabel konferencepa-
pirer.*

JAKOB

Jeg har lagt de der papirer til dig.

ELSE sætter sig

Og så belønnes jeg med hvide blomster?

WILLIAM

Hvis vi betalte, hvad du har fortjent

ku' vi risikere, nogen kom

og påstod, der var penge mellem os.

CECILIA

Glød dig søster til at se hvordan

hun bli'r fanget ind af hvid magi.

*Else tager de hvide stedmoderblomster op i
hånden.*

Se nu der, nu ta'r hun blomsterne.

Else lugter til dem.

Og nu begraver hun sit ansigt i dem.

Else løfter hovedet og ser direkte på Jakob.

Hun ser på Jakob, hendes øjne lyser.
Før var hun nok lidt imponeret af ham,
men nu - se der - mit første træk det lykkes.

JAKOB

Du har blomsterstøv på øjenlåget.

CECILIA

Du husker vel hvad det betyder, søster?
Den allerførste hun får øje på -

JAKOB

Luk øjnene, så skal jeg hjælpe dig.

*Else vender ansigtet mod Jakob. Han fjerner
blomsterstøvet med en lillefingernegl. Else
åbner øjnene og ser forelsket på Jakob. Han
registrerer det ikke.*

CECILIA

Se nu hendes ansigt, Miriam.
Kan du se Cupidos pil har ramt?
Nu rykkede den næste brik et felt.
En klassisk åbning af det gamle spil.

MIRIAM

Hvad er det, du har tænkt dig?

CECILIA

Vent og se.

JAKOB

Skal jeg ikke ta' papirerne
og sørge for, de bli'r delt ud i salen?
Bliv du bare siddende og hvil dig.

Jakob går ud med de papirer, Else kom med.

ELSE

Hvad hedder de her blomster egentlig?
De ligner stedmor, de er bare hvide?

WILLIAM

Det er skam stedmor, det' den sjældne slags,
som Shakespeare kalder love-in-idleness.

ELSE

Og det betyder?

WILLIAM

Kærlighedens lethed.
Iøvrigt er de fulde af magi.

ELSE

Af magi? Det tror jeg ikke på.

WILLIAM

Regn du bare med hvad Shakespeare siger.
Han er ganske klog på kærligheden.

ELSE

Hvad magisk er der ved dem?

WILLIAM

Blomsterstøvet.

Hvis man får lidt af det på øjenlåget,
så sker der mærkelige ting og sager.
Den allerførste man får øje på,
bli'r man dødelig forelsket i.

ELSE

Det lyder spændende.

WILLIAM

Men risikabelt.

Hos Shakespeare er der en, der ser et æsel,
som han så taber hjertet til, den stakkel.

ELSE

Det' vist det, der sker for alle piger
- uden assistance fra en blomst.
Du har ret, den mand er ikke dum.

CECILIA

Jaja, du sidder selv i saksen, Else.

Johannes kommer ind.

JOHANNES

Næh goddag min pige, du er kommet?

ELSE

Knivskarp konstatering som sædvanlig.

JOHANNES

Det var netop dig, jeg ledte efter.
Vi har lige holdt et lille møde.

ELSE

Vi?

JOHANNES

Ja gruppen.

ELSE

Uden mig?

JOHANNES

Nåja.

Du var ikke kommet, ta' det roligt.

ELSE

Jeg vidste ikke, der sku' være møde.

JOHANNES

Det var også ganske uformelt.

Vi snakkede om vind og vejr, du ved.

ELSE

Og hvad blev der så sagt om lille mig?

JOHANNES

Lad nu vær' og tro det værste om os.

Vi vedtog kun, at du sku' føre ordet.

ELSE

Føre ordet? På en konference?

Er ordet ikke frit?

JOHANNES

Naturligvis.

ELSE

Hvorfor skal jeg ...

Johannes rækker hånden ud mod William.

JOHANNES

Vi fik vist ikke hilst.

Det' et nyttigt initiativ,
I der har taget - det er rart at se.
Det er de visioner, vi har brug for.

ELSE

Hvis jeg skal føre ordet -

JOHANNES

Søde Else,
du er den, der kender sagen bedst.
Hun har brugt så mange kræfter på den.

ELSE

Jeg ved jo ikke, hvad mandat jeg har.

JOHANNES

Herregud, det' kun en konference,
der skal ikke træffes no'en beslutning.
Du lægger vores fælles holdning frem
- den er positiv, det ved du jo -
og så' det god taktik, det ved du også,
at man ikke spiller ud med alt.

CECILIA

Kan du se hvad pigebarnet tænker?
Der er noget galt -

ELSE

Din gamle ræv.

JOHANNES

Hvad si'r du?

ELSE

Ingenting.

CECILIA

Hun tænkte højt.

JOHANNES

Jeg hørte godt, at du sagde gamle ræv.

Til William:

Men det var kærligt ment, vær vis på det.

Vi har jo vores eget lille spil.

Det er somme tider lidt ironisk.

CECILIA

Det glæder mig, for det gi'r dobbeltspil.

Hendes mistro er berettiget.

JOHANNES *til Else*

Hvis jeg' en gammel ræv, hvad er så Hermann?

WILLIAM

Rovdyr af en slags, måske en tiger.

JOHANNES *til Else*

Snarere en tyr, mon ikke Else?

Det sku' i hvert fald ikke undre mig.

ELSE

Du kan jo spørge ham, han kommer der.

JOHANNES *til William*

Så' det om at komme ud i baren.

Hvad med en lille en før det begynder?

Til Else:

Måske er han en gammel gris, hvem ved?

*Johannes trækker William med ud. Samtidig
kommer Hermann ind.*

HERMANN

Jamen herregud, hvad er dog det?

Mændene forsvinder ud og drikker

og efterlader stakkels dig alene.

ELSE

Du behøver ikke trøste mig.

HERMANN

Du trøster dig med blomster, kan jeg se.

ELSE

Tværtimod, det' ikke trøst de gi'r mig.

De er fra den hvide ridder, Hermann.

Dem findes der kun få af nu om dage.

HERMANN

Det har sin helt naturlige forklaring.

Damerne er blevet trætte af dem.

Uden efterspørgsel, intet marked.

Er det stedmorblomster?

ELSE

Ja, det er det.

CECILIA

Nu kommer næste træk.

MIRIAM

Hvad mener du?

*Cecilia dirigerer Elses hånd med blomsterne
op mod Hermanns ansigt.*

ELSE

De dufter meget dejligt, Hermann, prøv.

Han snuser til buketten.

HERMANN

Jeg er ikke stiv i blomsterdufte.

Men jeg har næse for så meget andet.

CECILIA

Se, blomsterstøvet satte sig igen.
Begynder du at fatte hvad jeg vil?

MIRIAM

Det tror jeg nok, det' ret modbydeligt.

CECILIA

Men virkningsfuldt. Det vækker tyren i ham
og gør ham til en meget brugbar brik.

MIRIAM

Hvorfor spiller du på følelser?

CECILIA

Følelser? Åh herre jemini.
Det ord, det brugte du jo ikke selv.
Du talte kun om lyster og begær,
og det' da klart, det' det jeg spiller på.

*Hermann åbner øjnene og ser erotisk opstemt
på Else.*

Se, hans øjne er som sjofle hænder,
der allerede gramser hendes bryster.
Han er både tyr og gammel gris.

HERMANN

Ved du af, at du har smilehuller?
De allerkæreste?

ELSE

Jatak det ved jeg.

HERMANN

Det' sjovt, jeg aldrig har lagt mærke til dem.

ELSE

Det' nok fordi du aldrig siger noget,
der kan friste til at bruge dem.

HERMANN

Det må vi ha' ændret med det samme.
Jeg ser jo meget klarere end før,
at der må være visse interesser,
du og jeg kan finde sammen om.

ELSE

Det' eneværelset du tænker på?

HERMANN

Du' ikke den, der bruger omsvøb, hvad?

ELSE

Gjorde jeg dig uret?

HERMANN

Jeg er såret.
Det er heller ikke rart at få at vide
at man hører til i dyreriget.

ELSE

"Gamle gris" - var det for meget for dig?
Det var faktisk ikke mig, der sagde det.

HERMANN

Næh det hørte jeg, og det' jeg glad for.
Jeg vil gerne vise noget andet.
Hvad si'r du til at spise natmad med mig?

ELSE

Tænk at man kan få så smukt et tilbud.
Det' næsten ikke til at tro.

Jakob kommer ind.

HERMANN

Nej vel?

Jeg er sikker på, at du og jeg
kan enes om at lave noget sammen.

ELSE

Er det det indtryk, du har fået af mig?

CECILIA

Det er det ja, se bare på hans smil.

HERMANN

Jeg tror, der er en åben mulighed.
Det' du sikkert enig med mig i.

JAKOB

Det lyder sandelig forjættende.

HERMANN

Javist, vi har nok fejlbedømt hinanden.
Det' det, der jævnt hen sker i politik.
Jeg går ud og hilser på Johannes,
den fornøjelse, den skal han ha'.

Han går ud.

CECILIA *til Miriam*

Så du det? Endnu et snedigt træk.
Stakkels dig, du fatter ingenting.

MIRIAM

Nej, men det' modbydeligt at se på.

JAKOB

Du må ha' talt til alt det bedste i ham.
Han spiser snart af hånden, sådan lød det.
Sikken en forandring, hvad' der sket?

ELSE

Jeg kan ikke gi' dig no'en forklaring.

JAKOB

Det kan også være lige meget.
Han har kun et enkelt argument
og det' kommunens tomme pengekasse.
Men eftersom de første fem års drift
er sikret gennem lån og sponsorstøtte,
hvorfor sku' han så gå mod ideen?
Det holder ikke.

ELSE

Du' fortrøstningsfuld?

JAKOB

Jeg kan ikke se der' grund til andet.
Men jeg si'r tak for hjælpen, det er fint,
at du har fået bearbejdet ham.
Det gør det hele meget lettere.
Du burde ha' en meget flot belønning.

ELSE

Det har du allerede givet mig.
Tak for blomsterne - og tanken bag dem.

JAKOB

For blomsterne?

*Hun rækker den frie hånd ud mod ham. Han
tager den automatisk. Hun beholder den i sin.*

ELSE

Du har din egen måde.

MIRIAM

Det' ondt det der.

CECILIA

Men yderst effektivt.

MIRIAM

Du skal ikke være alt for sikker.

CECILIA

Så hør!

JAKOB:

Jeg er vist ikke rigtig med.

CECILIA

Han føler overho'det ikke noget.

ELSE

De' meget sjældne, men det ved du vel?

Kender du det navn, som Shakespeare gav dem?

*William er kommet ind. Han studser ved at se
dem hånd i hånd. De ser ham ikke.*

Han kalder dem for love-in-idleness.

WILLIAM

Hvad bli'r der af jer, det begynder nu?

Else trækker hurtigt hånden til sig.

JAKOB

Vi kommer med det samme, William.

*William kaster endnu et undersøgende blik på
dem. Så går de alle tre hurtigt ud - på vej til
mødesalen.*

CECILIA

Se så min søster, vi kan følge efter.

Resten foregår i Riddersalen.
Alle brikker er på plads på brættet.

MIRIAM

Alle sammen?

CECILIA

Alle sammen ja.
Der kommer ingen overraskelser.

MIRIAM

Hvad kalder du så dem, der kommer der?

Rita og Peter ser forsigtigt ind ad døren. Da de ser, at lokalet er tomt, kommer de indenfor. Peter er i samme dagligdags tøj som før. Rita er klædt i en kjole fuldstændig mage til Cecilias.

Jeg er bange for, at det er brikker,
der er kommet for at spille med.
Hvis ikke jeg ta'r meget fejl, så tror jeg,
de vil modarbejde dine træk.

RITA

Hvad er klokken?

PETER

Ti minutter over.
Jeg kan høre, at de er begyndt.
Først så er der fire korte taler.
Efter dem der følger diskussionen.
Så skal Vivi ind og støves af.
Når hun er færdig, så står du parat.

CECILIA

De er dilettanter, Miriam.

MIRIAM

Noget siger mig, at du ta'r fejl.
Den sejr du stiler efter, den er syg.
Du ønsker, at palæet bli'r bevaret
som stedet, hvor man knuser andres skæbner,
hvis de står i vejen for begæret.
Men de der unge mennesker ser ud,
som om de kommer med det sunde oprør.

PETER

Du kan roligt vente her imens.

RITA

Og du er sikker på, at alt er klart?

PETER

Hundrede procent.

MIRIAM

Der hører du.
Hvorfor ryster du på hænderne?
Du sku' vel ikke mangle modtræk, søster?
Mod no'et, du ikke havde forudset?
Er der pludselig for mange brikker
på dit bræt? På de forkerte felter?

CECILIA

Vi ses i riddersalen, Miriam.

Hun går ud.

PETER

De andre venter lige udenfor.
De kommer, når de får signalet.

RITA

Godt.

PETER

Her er pisken. Held og lykke med det.

Han giver hende en pisk og går hurtigt ud.

MIRIAM

Jeg tror min søster har forregnet sig.

*Sceneskift til konferencecentrets mødesal.
Hermann, Else, Morten, Jakob og William
sidder som tilhørere. Resten af tilhørerne kan
enten være statister eller legemsstore, livagti-
ge dukker. Vivi står på en lille tribune og tager
mod bifald fra tilskuerne. Tom sidder ved flyg-
let. Johannes går op på tribunen. Cecilia og
Miriam ses i baggrunden.*

JOHANNES

Tak til Vivi, tak fordi du kom
og viste os, at vi har brug for kunsten.
Det smukke og det tankevækkende,
ja selv politisk kunst har vi da plads til,
den, som netop du forstår at tolke,
så formfuldendt at ikke en bli'r stødt.
Og nu må jeg måske ha' lov at røbe,
at Vivi slutter med en lille sang
skrevet specielt til lejligheden.

VIVI (*synger*)

1

Den mand der byggede palæet
med udsigt over sø og skov
han stod i penge op til knæet
så han sku' ikke spør om lov.
Han fik sig osse en mur mod vejen
og en hund der faneme ku' gø
for den sku' nemlig vær' hans egen
den fine udsigt over skov og sø.

Men den slags tider er forbi.
De rimer rigtig skidt på demokrati.
Nu må porten i muren sgu ha sig et spark
for folket vil ind i hans park.

2.

Og de berømte to grevinder
de vid'reførte fa'rens ånd
som dovne overklassekvinder
der aldrig løftede en hånd.
De folk der eg'nlig sku' ha' arvet
var dem der sled fra de stod op
med hænder der var ru og garved'
og med smerter både i ben og krop.
Men den slags tider er forbi
de rimer rigtig skidt på demokrati.
Der' ingen der alene skal mæske sig me'et
næh folket skal ind i palæet.

3.

Den store kunst fra gamle dage
det' overklassens politur.
Alt hvad de gamle digt're sagde
har de rørt sammen til kultur.
Og den har de så ta'et patent på
så den er forbeholdt dem selv
men det skal vi nu nok få vendt på
for det' et uretfærdigt skel.
Jo den slags tider er forbi
de rimer rigtig skidt på demokrati.
Lad os gøre det gamle palæ til et sted
hvor folket selv spiller med.

4.

Den mugne lugt i bageriet
den gamle fims af finkultur
skal ha' et or'nligt prik på i'et
for overklassen er på retur.

Når nu palæet bli'r for folket
så er det simpelt hen logik
og hvo'n det så end bli'r fortolket
så' det fame fuld af symbolik.
Nu er kulturen din og min.
Det er fra samværet vi får energien.
Det er der vi skal finde den samlende kraft
som folket sgu altid har haft.

*Klapsalver. Vivi bukker og nejer. Rita kommer
ind klædt i grevindedragten og smelder med
pisken. Forvirring hos tilskuerne. De fleste
tror dog, det hører med i programmet.*

RITA

I taler om Grevindernes Palæ,
som om det stod i jeres magt at ændre
den skæbne, som palæet bærer på.

JOHANNES

Hør sig mig - er der ikke noget galt?

HERMANN

Sæt dig ned, Johannes, tag det roligt.

,

RITA

I foregøgler jer, at I kan forme
palæets fremtid, næsten som I vil.
I taler om moral, kultur og kunst
som om de store, fine blanke ord
ku' rokke ved den hjerteløse måde
vores stakkels verden styres på.
I aner intet om de skjulte kræfter,
der overvintrer bag den hvide mur.
De drømmer ikke om at overgi' sig.
Men vi skal vise jer et lille spil.
I husker nok teatret er et spejl,
som Hamlet sagde til sin forhadte stedfar.

Nu holder vi det op, så I kan se,
hvor blinde jeres kønne øjne er.
Vi starter med at spørge, hvem det var,
der skabte muligheden for palæet.
Han kommer der - en trofast slavesjæl.

*En neger med nøgen overkrop og klædt som
slave kommer slæbende med en hvid plade.*

En enkelt af de mange tusinde,
der ydede et bidrag til palæet.

JOHANNES

Det går for vidt det der, det gør det altså.

HERMANN

Slap af, Johannes, det' jo ikke andet
end lidt harmløs underholdning.

JOHANNES

Harmløs?

RITA

Der findes folk, der mener, at palæet
er groet op af parkens grønne græs
på samme måde som det gamle taxtræ.
Som om det var naturens eget værk.
Det' lyrik og det er latterligt.
Palæet ligger der i dag, fordi
en enkelt mand med evne til at tænke
og til at sætte tanken om i handling
blev født med den mission at bygge det.
Den der tænker, skal beherske verden.
Den der handler, han skal forme den.

*Negeren har stillet pladen fra sig. Han er krø-
bet hen til hende og ligger nu på knæ og kysser
hendes kjolesøm.*

Tro nu ikke han er undertrykt.
Han frygter ikke pisken, tværtimod,
han elsker den, den gi'r ham al den tryghed,
han ikke selv formår at skabe sig.
Det han viser er taknemlighed.

JOHANNES

Vi burde ringe efter politiet.

HERMANN

Hvorfor det? Det' prima underholdning.

RITA

Ved hjælp af ham ku' fundamentet lægges,
og op igennem tiden fulgtes han
af andre, der tog del i byggeriet.

*En bonde fra 1700-tallet og en arbejder fra
1800-tallet kommer med flere hvide plader.
Sammen med negeren samler de pladerne til
en model af palæet, et par meter lang.*

Der står så resultatet og kan ses.
En svane på den grønne bakketop.
Og læg så venligst mærke til, hvordan
de mange slavesjæle kryber sammen
og søger tryghed bag de hvide vinger.
De ved, at de er bundet til palæet.
Det er blevet deres sikkerhed,
og derfor vil de aldrig lægge lænken.

*Hun viser, hvordan de alle tre er lænket til
modellen af palæet.*

Deres skæbne og palæets skæbne
kan ikke mere skilles fra hinanden
og denne skæbne skifter ikke spor.

Endnu en fra aktivistgruppen kommer ind,

*klædt nøjagtig som Jakob og med en maske,
der ligner ham fuldstændig.*

Så når han kommer for at få palæet,
den pæne mand, der drømmer pæne drømme
og tror, palæets skæbne med et snuptag
kan tvinges til at ta' en anden retning,
så har han alle odds imod sig, staklen.

*Aktivistgruppens 'Jakob' rækker appellerende
hænderne ud mod de tre mænd ved modellen.
De svarer ved at vende ryggen til ham.*

Kære lille ven, nu ser du selv:
de bytter ikke sikkerheden væk
for dine drømme om en anden verden.
Men han gi'r ikke tabt, han taler til dem
om en ny moral, om fællesskab.
Han vil ændre verdens skæve gang.

*'Jakob' mimer, at han taler til mændene, de
ryster på hovedet.*

Men han er ikke sådan at slå ud.
Han kombinerer sin ide med kunst.
Han tror, vi alle sammen har en drøm
om livet som en smuk og åndfuld sag.
Vi andre brækker os, men værsgo, prøv.
Lad kunsten snakke deres lænker af
og sætte folket i bevægelse.
Hun kommer der - lad nu miraklet ske.
Det' det du tror så blindt på: Ånd er magt

*En pige fra aktivistgruppen kommer
ind, klædt som en græsk muse med en
lyre i hånden.*

Den gamle tids kultur har rakt dig hånden.

Få nu kunsten til at synge, Jakob,
så højt og klart, at folket ændrer mening
og gør sig fri af deres gamle lænker.
Kunsten gør jo det umulige.
Den vælter murene i Jeriko.

*'Jakob' rækker bønfoldende hænderne ud
mod musen. Hun vender sig mod negeren,
bonden og arbejderen og anslår lyrens stren-
ge. De svarer ved at vende ryggen til og holde
sig for ørerne. Hendes arm slappes, og lyren
falder til jorden og går i stykker.*

Din kunst er tavs og den har tomme hænder.
Forstår du grunden? Se så her min ven.

*Hun løfter op i musens lange kjole. Musen har
også en lænke om benet.*

Også hun er lænket til palæet,
hun er sukkerpynt på borgerskabets
smukke, kultiverede facade.
Kransekage, sutteklud og nar.
En villig tjenerinde for palæet.
Hun synger aldrig folkets egne sange.

*Peter kommer ind. Han er klædt nøjagtig
som Hermann og bærer en stor karikeret ma-
ske, der forestiller ham. Han har en stak pa-
pirer i hånden.*

PETER

Jeg ser der spilles i den gamle stil.
Det' ret fornøjeligt, min compliment.
Men nu skal teksten føres helt ajour.

JOHANNES *til Hermann*

Kan du se hvem det der forestiller?

PETER

Den skæbne, som palæet ikke kan
og heller ikke vil befri sig for,
er hverken mystisk eller underlig.
Palæet regner med at det skal tjene
de samme kræfter, som det gjorde før.
De kræfter, der regerer denne verden.

JOHANNES

Vil du stadig ikke protestere?

HERMANN

Herregud, det' sgu da meget sødt.

PETER

For at ingen ska' ku' misforstå
hvad det betyder, så kan jeg fortælle,
at vi har købt Grevindernes Palæ.
Vi skal bruge det til hovedsæde
i det finansselskab, som jeg er med i.

*Han går ned til tilskuerne og begynder at dele
nogle sammenhæftede papirer ud. Den første,
der får, er William.*

WILLIAM *til Peter*

Sig mig, hvem har arrangeret det her?

PETER

Komiteen til palæets frelse.

Han giver nogle papirer til Tom.

En reklame, hr.?

TOM

Hold kæft hvor morsomt.

PETER

Skriv en lille sang til folket om det.

*Peter giver Hermann nogle sammenhæftede
papirer.*

PETER

Værsgo den herre, int'ressante sager.

Han fortsætter uddelingen.

Vi har specialiseret os
i køb og salg af pæne underskud,
lønnende valutatransaktioner,
pantebreve, hurtige papirer,
lukrative investeringer
i luftkasteller uden statskontrol,
skattefrie lån i Singapore,
grænseløse spring fra bank til bank,
vi passer og vi plejer kurserne
og sørger for, at skattevæsenet
ved så lidt som overho'det muligt.
Diskretion en æressag. Værsgo.

RITA *til 'Jakob'*

Nu ved du altså hvad det gælder, Jakob.
Du kender den, der tog palæet fra dig,
og du forstår, at hvis dit nederlag
skal vendes til en sejr, så må du skifte
til ganske anderledes våben.
Ord og ord og ord slår ikke til.

*Hun trækker 'Jakobs' korte daggert af skeden
og giver ham den i hånden.*

Hvis du vil vinde kampen, så' det nu,
og det må ske ved hjælp af denne her.

Hun drejer ham og skubber ham hen mod Peter, men 'Jakob' standser op og slipper daggerten, der falder på gulvet.

PETER

Du gi'r op, og det forstår jeg godt.
Din smukke drøm er oppe imod kræfter,
som du aldrig vil ku' hamle op med.

Han giver tegn til bonden, der lydigt samler daggerten op.

Iøvrigt får du aldrig mere chancen,
det har vi folk, der nok skal sørge for.

Han giver et nyt tegn til bonden, der støder daggerten i ryggen på 'JAKOB'. Samtidig har negeren og arbejderen forandret modellen af palæet til en hvid kiste. De løfter den døde 'JAKOB' op i den og med musen i spidsen for optoget bærer de kisten ud til akkompagnement af Ritas piskeslag. Idet kisten bæres forbi den rigtige Hermann, rejser 'Jakob' sig i kisten og lader daggerten falde ned i skødet på ham. Peter og Rita følger kisten ud.

HERMANN

Bravo, det var meget udtryksfuldt.

Til Johannes:

Var det dig, der havde planlagt det?

JOHANNES

Mig?! Nej det ved gud det ikke var.
Hvad tror du om mig?

HERMANN

Du er fuld af fup,
men jeg kan sagtens ta' en spøg, det ved du.

Og det' da godt, der' liv i kludene.

Til alle:

Nu har kommunalbestyrelsen
den store glæde og fornøjelse
at være værter ved et lille Nachspiel.
Vi ses i baren om et lille øjeblik,
den befinder sig i svømmehallen.

TOM

Det lyder sandelig forfriskende.
Husk at jeg har bajere til gode.

VIVI

Tag det roligt. Du behøver ikke
altid være den, der kommer først.

*Johannes, Hermann, Morten, Tom, Vivi og
eventuelle statister forsvinder ud. Jakob, Willi-
am og Else bliver stående og ser efter 'ligto-
get'.*

CECILIA *til Miriam*

Se nu staklen, han er helt forstenet.
Han har mistet troen på sin sag.
Da de bar kisten ud, forstod han det.
Kampen om palæet er forbi,
og jeg fik ikke brug for taxen, søster.

MIRIAM

Du fik en hjælp, du ikke havde ventet.

CECILIA

Men jeg vandt, og det er hovedsagen.

TÆPPE

2. A K T

Samme sted få minutter senere. Jakob, William og Else studerer de papirer, Peter delte ud. På scenen er desuden Cecilia med sin taxgren og Miriam med de to buketter røde og lilla gøgeurter.

CECILIA

Så' palæets fremtid sikret, søster.
Tillykke, der sker ingen ændringer.

MIRIAM

Det forekom nu ikke helt troværdigt,
det grimme skuespil, de viste os.

CECILIA

Så se på *dem*! De ved, at de har tabt.
De står og slikker deres dødelige sår.

ELSE

De har gjort det grundigt, må man sige.
Deres gennemgang af Hermanns firma
- det' meget værre end jeg vidste af.
Og så er *det* jo ingenting imod -

WILLIAM

De næste sider?

ELSE

Nej. Det' rystende.
Kopierne af de der dokumenter.
De sataner har ret! De talte sandt,
og her beviser de det sort på hvidt.
Det' ikke til at komme udenom:

en klar kopi af salgspapirerne.

WILLIAM

Jeg tro'de, at de kun var ude på
at chikanere os, lidt rav i gaden,
en tæskedum demonstration,
og så er det den rene, skære sandhed.
At Hermann snyder skattevæsenet
og lever fedt af økonomisk humbug,
det kan ikke overraske nogen.
Men at han klarer købet af palæet,
uden at vi hører noget om det?

ELSE

Og manden sidder ganske ugenert
og nyder hele forestillingen.

*Hun får øje på Jakob, der sidder og læser i
papirerne. Hun ser på ham med medfølelse.*

CECILIA

Se, hvor hendes kønne øjne lyser.
De hvide stedmorblomster virker stadig.
Men magien klinger hurtigt af.
Hendes kærlighed bli'r ikke gengældt,
og inden længe finder kulden vej
og breder sig til hendes lille hjerte.
Hun mister interessen for hans planer,
for de er aldrig rigtigt blevet hendes.

MIRIAM

Du dømmer alt for hårdt og uretfærdigt.

CECILIA

Nej jeg gør ej, bare vent og se.
Den slags kæmper ikke for ideer,
de slås for deres status i partiet,
og hun er allerede godt i gang

med at overveje hvilken holdning,
det vil være bedst at ha' fra nu af.

MIRIAM

Din kynisme er modbydelig.
Men du skal ikke tro, at du har vundet.
Se nu her, jeg gør mit første træk.

*Hun lægger hånden på Jakobs skulder. Han
rejser sig beslutsomt.*

JAKOB

Det kan ikke være sandt det her.

WILLIAM

Der står med rene ord, at det er solgt.

JAKOB

Det' ikke logisk - der er noget galt.
Hvis det er sandt, at han har købt palæet,
hvorfor har han så ikke sørget for,
at konferencen ikke blev til noget?
Han ku' jo sagtens ha' forhindret det.
Der er også andre gode grunde.
Tænk på alle de forhindringer,
selv en toppolitiker som Hermann
ikke klarer i en håndevending.
Hvad med forhåndsretten for eksempel?
Den er overho' det ikke nævnt.
Og den har kommunalbestyrelsen
slet ikke taget stilling til endnu.
Sagen ligger i kulturudvalget,
som ikke selv kan vedta' no'et - vel?

ELSE

Det' kun kommunalbestyrelsen.

JAKOB

Altså er der no'et, der ikke passer.
Dokumenterne må være falske.
Det' ingen sag at lave no'et som det her.
En kopimaskine, saks og klister.
Hvis resten er af samme kvalitet,
hvad er der så at være bange for?

ELSE

Mon ikke jeg sku' tale med Johannes?
Jeg' tilbage om et øjeblik.

Hun går hurtigt ud..

MIRIAM

Han har rejst sig, søster, ser du det?

CECILIA

Ja, men han bli'r ikke stående.

MIRIAM

Jo han gør, for dine stedmorblomster
angår ikke ham, men kun de andre.
Hvad det så ellers var, du mente med dem.

WILLIAM

Noget af det ku' vel være rigtigt?

JAKOB

Det, de skriver om hans fine firma,
er sikkert ikke grebet ud af luften.
Til gengæld er det andet ikke sandt.
Palæet kan umuligt være solgt,
og vores chancer er i hvert fald ikke
blevet mindre efter dette her.
Hvis du trænger til at bore i det,
så kan du jo krydsforhøre hende.

RITA er kommet ind, normalt klædt.

RITA

Ku' I kapere forestillingen?

WILLIAM

Det kneb.

RITA

Men I ku' sikkert godt forstå den?

WILLIAM

Vi brød os ikke om den - så' det sagt.

RITA

Det må vi jo ta' til efterretning,
men jeg syn's da, det er kedeligt -
det klare budskab taget i betragtning.

WILLIAM

Du kommer måske for at få den anmeldt?

RITA

Næh, jeg kommer for at hente den her.

Hun samler stumperne af lyren op.

WILLIAM

I har ødelagt en del i aften.

RITA

Det er ikke no'et at græde over,
den var lavet til at skille ad.

WILLIAM

Du ved godt, hvad jeg mener.

RITA

Og hvad så?

Hvad fanden er det vi har ødelagt?
Vi gav en forestilling om palæet,
og den var både gennemtænkt og sand.
At der blev stukket hul på den ballon,
som I to drømte om at sende op,
det kalder jeg at handle konstruktivt.
Det borgerlige pis, som I har planlagt,
det kender vi jo til bevidstløshed.
Idyllisk, tandløs kransekagepynt.

WILLIAM

Hvad risikerer I at få i stedet?
Hermanns skattecircus, velbekomme.
Og det er det, I kalder gennemtænkt?
I vidste, hvad det var, der stod på spil,
men foretrak at chikanere os.
I sku' ha' været solidariske.

RITA

Og misbrugt kunsten for en dårlig sag?

WILLIAM

Si'r du, det var kunst I lavede?

RITA

Det var det ja, og det er der, vi skilles.
Vi si'r som Strindberg: kunsten er et våben,
og når man har et våben, skal det bruges.

WILLIAM

Til gavn for hvem?

RITA

La' vær' og spørg så dumt.
Vi så en sandhed, som I ikke så.
Den la' vi åbent frem, og det er alt.

Det palæ, som I to drømmer om,
det har Hermann allerede overtaget.
Det har altid tilhørt magtens mænd.
Det kan I to pæne mennesker
overho'det ikke ændre på.

JAKOB *holder papirerne frem*
Det er ikke de reelle facts.

RITA
Reelle facts - hvad mener du med det?

JAKOB
Papir med underskrifter for eksempel.

RITA
De er der da.

JAKOB
Men de er ikke ægte.
Det er fikst og morsomt fundet på.
Det passer bare ikke, hvad der står.

RITA
Hvad enten de er ægte eller ej,
så' det sandt, hvad de papirer siger.
Sammenhængen er jo soleklar.
Vi har samlet alle brikkerne
- puslespillet passer, det går op.

JAKOB
I mangler én.

RITA
Og hvad sku' det betyde?
Det billede, som resten af dem danner,
det er ikke et, man kan ta' fejl af.

JAKOB

Den brik I mangler, er den vigtigste.
Den ejer vi - vi ved med sikkerhed,
at det' kommunen, der har forhåndsret.
Den brik er ikke lagt på plads endnu.
Hvis historien om Hermanns planer
trods alt sku' vise sig at være rigtig,
så' den ikke nogen større trussel.
Ikke efter jeres lille spil.

RITA

Hvor er I dog naive begge to.

JAKOB

Det' meget muligt, hovedsagen er
at det her, det er løgn - og vi har ret.
Dertil kommer - det skal I ha' tak for
- at jeres fotokopieringsfup
har gjort det meget nemmere for os.
Hans rævekage lugter så infamt,
at ingen af de øvrige partier
har lyst at sætte deres tænder i den.
Det vil være helt umuligt for ham
at få skabt det flertal, der skal til.

*De venter på at hun skal svare, men hun siger
ingenting.*

WILLIAM

Husk nu lyren, det var den du kom for.

Hun samler resten af lyren op og går ud.

Hils de andre og sig tak for hjælpen.
- Skal vi se om vi kan finde Else?

JAKOB og WILLIAM går ud.

MIRIAM

Hvad siger du til det, Cecilia?
Bøjer birketræet sig for blæsten?

CECILIA

De taler om palæet og om far
som om hans penge lugtede af død.
Men det' jo løgn, hans penge bragte lykke.
Ikke blot betalte han kulturen,
han satte ting igang, han skabte liv,
hans foretagsomhed gav brød til alle.
Hans indsats var til gavn for hele landet.

MIRIAM

Tænk, jeg husker det nu anderledes.
Hans slaveskibe nå'de sjældent frem,
mens slaverne endnu var levende.
De overlevende, de fik et liv,
som alle tænkende må kalde døden.
Derfor syn's jeg, det er rimeligt,
at vores barndomshjem nu ændrer skæbne
og skifter skammen ud ...

CECILIA

med hvad? Med dem?

Dem og deres latterlige tro
på 'folkets ret til vores fars palæ'?
Med store ord om kunsten og moralen?
Aldrig, søster, aldrig nogen sinde.
Jeg føler ingen skam og ingen skyld.

MIRIAM

Nej vist og det bli'r nok din undergang.

*Sceneskift til et andet lokale på konferencecen-
tret. Johannes og Hermann kommer ind.*

JOHANNES

Hvad syn's du om forestillingen?

HERMANN

Den var ganske underholdende.

JOHANNES

De var ellers ude efter dig.

HERMANN

Sådan er det jo i lille Danmark.

Man skyder efter dem, der rager op.

Det var derfor, du gik ram forbi.

JOHANNES

Jeg ku' tænke mig en anden grund.

Hvis jeg må sige det, så virker det,
som om det ikke var det rene pjat,
det de sagde om dig og dine planer.

HERMANN

Jeg ved vist ikke, hvad du tænker på.

JOHANNES

Så kommer du jo nok i tanke om det,
når sagen ligger på kommunens bord.

HERMANN

Den kommer ikke på kommunens bord.

JOHANNES

Den kommer heller ikke udenom.

HERMANN

Den bli'r i hvert fald ikke liggende.
For det første har vi ingen penge,
for det andet er der ikke flertal.

JOHANNES

Pengene er ikke noget problem.
Brugerne kan blot gå ud og låne.

HERMANN

Låne?

JOHANNES

Det er faktisk meget enkelt.
Kommunen kan jo garantere for dem
med pant i ejendommen, ikke sandt?
Det hele er så godt som gratis for os.
Til driften har de skaffet sponsorpenge.
De kan få det hele op at stå
på den private basis, som blandt andet
dit parti kan li' - hvad si'r du så?
Det er da en dejlig nyhed, ikke?
Som vælgerne vil være glade for.
Også dine vælgere.

HERMANN

Mon dog?

JOHANNES

Det' kommunens forhistorie.
En duft af forne tiders finkultur.
Et lille slot i folkestørrelse,
en park som alle nu får adgang til,
et taxtræ der måske er landets ældste,
og så lugter det af adel, Hermann.
Det vil alle borgerlige elske.

HERMANN

Jeg kan ikke tro, at vælgerne
vil være glade for at garantere.

JOHANNES

De vil heller ikke være glade

for det alternativ, vi hørte om.
Og de vil ganske givet ikke tro dig,
hvis du påstår, det' det rene gas.

HERMANN

Kommunegarantien kræver flertal.

JOHANNES

Det får vi også, blot et vist parti
ikke stemmer, og det gør de ikke.
Ikke når de får det hele gratis
og tilmed slipper for at lægge stemmer
til dine væmmelige rævekager.
Det flertal, det er faktisk hjemme, Hermann.

HERMANN

Har du snakket med dem?

JOHANNES

Hvorfor spø'r du?

Else kommer ind.

ELSE *til Johannes*

Det var netop dig, jeg ledte efter.

HERMANN

Det var ikke mig?

ELSE

Hvor kan du tro det?

Hermann går ud.

ELSE

Hvad har I to haft at snakke om?

JOHANNES

Ja, hvad tror du mon?

ELSE

Palæet? Hvad?

Du siger ikke, du har handlet med ham?

JOHANNES

Handlet med ham?

ELSE

Det ku' ligne dig.

JOHANNES

Mange tak. Hvad er det for en tone?

Hvorfor sku' jeg ha' handlet om palæet?

ELSE

Du har aldrig rigtig brændt for tanken.

JOHANNES

Hvad har jeg ikke? Var det ikke mig,
der skrev den sang til Vivi? Fire vers!
Kom ikke her.

ELSE

Hvorfor så snakke med ham?

JOHANNES

Nu stopper du. Jeg talte bare med ham,
fordi jeg ville være sikker på,
at han har accepteret nederlaget
og langt om længe set i øjnene,
at kommunen overta'r palæet.
Var der mer'?

ELSE

Det var der ikke, nej.

Sceneskift til herretoilettet. Morten og Hermann står ved urinalerne.

MORTEN

Jaja, så går det strålende igen.

Hermann svarer ikke.

Eller knap så strålende, måske?

Hermann tier.

Johannes - han går rundt og smiler saligt.

HERMANN

Gør han det?

MORTEN

Han har nok sine grunde.

HERMANN

Det' da muligt.

MORTEN

Det' i høj grad muligt.

HERMANN

Jeg aner ikke, hvad du sigter til.

MORTEN

Skal jeg hjælpe på hukommelsen?

Hermann tier.

Han har en chance for at få palæet.

HERMANN

Har han det? Hvordan sku' det gå til?

Der er hverken flertal eller penge.

MORTEN

Nu sagde du selv, det ikke bli'r nødvendigt
at stemme om det - sagen gi'r sig selv.
Det er der no'et, der tyder på den gør.
Pengene er ikke no'et problem,
og når projektet hviler i sig selv,
hvorfor sku' vi så være negative?

HERMANN

Sig mig, har du handlet med Johannes?

MORTEN

Mig! Nej, det ved gud jeg ikke har.

HERMANN

Hvordan kan han så få ... du siger ikke,
at I stemmer ja?

*Miriam og Cecilia kommer ind. Miriam med
sine røde og lilla gøgeurter, Cecilia med tax-
grenen.*

MORTEN

Det ku' da tænkes.
Det handler jo blandt andet om at støtte
den gamle danske kulturelle arv.
Det er da et formål, vi går ind for.

HERMANN

Gør I det?

MORTEN

Det' det, vi kæmper for.

MIRIAM

Det ser ud som om dit rænkespil

er gået helt i stå, Cecilia.

CECILIA

Du glæder dig for tidligt, Miriam.
Du skal ikke tro, at jeg er slået.
Nu går jeg ind og flytter næste brik,
og så er spillet gående igen.

MIRIAM

Hvor går du ind?

CECILIA

Til herrerne. Hvad ellers?
Vil du med?

MIRIAM

Nej tak, Cecilia.

CECILIA

Det' du alt for kultiveret til?

MIRIAM

Jeg skammer mig på dine vegne.

CECILIA

Tak.

*Cecilia går ind og stiller sig mellem Morten og
Hermann.*

MORTEN

Det' en del af vores politik
at værne om den kulturelle arv.

HERMANN

Ja, det har jeg godt lagt mærke til.
Og I er I ikke til at handle med?

MORTEN

Handle? Det' vist noget, købmænd gør.
Der er måske noget, du har brug for?
Lad mig gætte: At vi stemmer nej?

Hermann tier.

Hvad vil du betale?

HERMANN

Hvad er prisen?

MORTEN

At vi fra nu af altid stemmer sammen.

HERMANN

Det' for groft.

MORTEN

Det' ikke til forhandling.

Hermann tier.

Er vi enige?

CECILIA

Naturligvis.

Hermann nikker og går til håndvasken. Cecilia følger med og sætter taxen på håndvasken.

MORTEN

Har du fået pis på fingrene?

CECILIA

Trøst dig, før i tiden var det blod.

MORTEN

Vi ses i baren, vil jeg gætte på.

Han går ud. Hermann vasker hænder.

CECILIA

Det gælder om at vinde, Miriam,
og hvis du tror, du kan forhindre mig,
så ta'r du fejl, for jeg skal sige dig:
du mangler det nødvendige, min ven
- den hensynsløse hånd, der ikke ryster.

*Hermann har tørret hænderne, nu tager han
taxgreden.*

HERMANN

Den gav jeg sgu da Sten. Mystik, mystik.

*Han går ud med taxgreden i hånden. Scene-
skift til lokalet med det lille bord. William sid-
der alene. Hermann kommer ind med taxgre-
nen i hånden. Cecilia og Miriam følger efter
ham.*

HERMANN

Nå, her sidder du og slapper af.

WILLIAM

Nej, jeg tænker.

HERMANN

Gør du det? På hvad?

WILLIAM

På forestillingen, naturligvis.
Var den ikke meget ubehagelig?

HERMANN

Det' som man ta'r det. Som politiker
er man jo vant til den slags overfald.
Men det er lettere at stå model til,
når det hele bygger på en løgn.

WILLIAM

Og det gjorde det?

HERMANN

Naturligvis.

WILLIAM

Det vil sige, at vi får palæet?

HERMANN

Det villle være klart det bedste, ja.
Men som jeg sagde: så enkelt er det ikke.
Mit bagland er desværre ikke enig,
og ét parti - jeg siger ikke hvem -
mener, det er alt for hasarderet,
at kommunen involverer sig
i en sag, der er så stor - så altså -

WILLIAM

I har besluttet det?

HERMANN

Desværre ja..

Han giver taxgrenen til William.

En lille souvenir fra konferencen?
Jeg er i baren, hvis I vil mig noget.

Han går ud.

CECILIA

Så du det? Han gav den videre.
Forstår du så, det' mig, der styrer spillet?

MIRIAM

Til gengæld har du brugt dit sidste våben.

CECILIA

Og hvad betyder det, når jeg har vundet?
Se ham. Han er slået, og han ved det.

Else kommer ind.

ELSE

Er det sejrens palmer, du har fået?

WILLIAM

Hermann sagde, de har besluttet sig.
Partierne til højre siger nej.

ELSE

Hvad gør de?

WILLIAM

Du kan finde ham i baren.

*Else går, men stopper og vinker ham med sig.
De går ud.*

CECILIA

Resten foregår i baren ja,
men sådan set er det jo ligegyldigt,
for vores sag er allerede afgjort.
Se - alle skyerne er borte nu
og månen griner ad dig, Miriam.

MIRIAM

Du griner også ad mig, kære søster.

Du tror, at du har vundet.

CECILIA

Jeg er sikker.

De må gå den tunge gang til Hades.

MIRIAM

Du glemmer, der er andre der har brikker.

CECILIA

Hvis det' de sølle urter der, du mener,
så er de allerede ved at visne.

MIRIAM

Fandens Klør - Jomfru Marias Hånd.
De bærer også på en magisk kraft.
Det onde kvælertag - de søde kærtegn.
En drift mod døden - og en drift mod livet.
Du husker ...

CECILIA

Nej jeg gør ej, det er sygt.

MIRIAM

Det var dig selv der bad om kampen, søster.
Nu får du den, det her er mine våben.
De røde urter - dem med knoldene -
du husker deres folkelige navn?

Hun løfter de røde gøgeurter.

CECILIA

Jatak de slibrigheder kan du spare.
'Liderlige lyster og begær'.
Jeg tror du føler dig en smule trængt.

MIRIAM

Det' ikke bare råt begær, de vækker.

Det' også kærlighed, Cecilia,
ægte lidenskab og lyst til livet.
Et ønske om at gro og sætte frugt
i en verden fuld af fred og skønhed.

Hun løfter de lilla gøgeurter.

De her lugter fælt af råddenskab.
De drømmer om at dekorere døden.
Dem bryder jeg mig ikke meget om.
Det' dig, der får mig til ...

CECILIA

Kom til dig selv!
Dit blomsterbilledsprog forfører dig.
Spillet er forbi og du har tabt.
Prøv for pokker at forstå din stilling.
Mørket falder på, og det bli'r køligt.

MIRIAM

Og luften er så fugtig, du har ret.
Gå bare ind og pris dig lykkelig.
Vi to har ikke mer' at tale om.

CECILIA

Nå ikke? Du bli'r hurtigt god igen.
Det varer ikke længe, før vi ses.
Kom du bare smilende tilbage,
jeg tænker ikke på at bære nag.

*Cecilia går ud. Sceneskift til en lille svømme-
hal på konferencecentret, hvor der er swim-
mingpool i baggrunden og en bar med små
borde og stole i forgrunden. Svend, Vivi og
Johannes har forsynet sig med glas og flasker
ved baren og sætter sig ved et af bordene. Der
kan eventuelt være dukker eller statister ved
nogle af de andre.*

JOHANNES

Jeg syn's du hænger lidt med ho'det, Tom

TOM

Jeg er bare hæs i ørerne.

Der blev fanme sagt en masse ord.

Men det' selvfø'l'ig også meningen,
så slipper man så dejligt for at handle.

VIVI

Det du sagde, det lød nu godt, Johannes.

Du glemmer aldrig, hvad det handler om

- hos dig er farven aldrig falmet.

TOM

Skål!

JOHANNES

Det gælder også dig, din gamle tøs.

Sangen om palæet gjorde lykke.

Jeg sagde, at de sku' ha' den midt i sylten

og det fik de, takket være dig og Tom.

Den vise satte tingene på plads.

VIVI

Så du er godt tilfreds med konferencen?

JOHANNES

Stemningen er positiv og god

og maden er fortræffelig.

TOM

Og vinen.

JOHANNES

Hvad mere kan et menneske forlange?

TOM

En lille check for sangen og musikken?

*Johannes løfter hånden: forstået. Hermann
kommer ind og går hen til bordet med de tre.
Johannes inviterer ham med en håndbevægelse
til at sidde ned.*

HERMANN *til Vivi*

Tak for sangen.

Til Johannes:

Jeg vil gætte på,
at det var et af dine mesterværker.
De røde faner blafrede i blæsten,
og melodien -

Til Tom:

det var første maj
med stærke smedes sang i fælledparken,
nu skal porten fanme sparkes ind.

Hermann peger opfordrende på et pianette.

Hvad med lidt musik - for hyggens skyld?

TOM

Jeg gider ikke være lydkulisse.

HERMANN

Der trådte jeg vist på hans selvrespekt.

VIVI

Han er rædsom at ha' med i byen.
Han siger alting lige ud.

TOM

Ja fy.

HERMANN

Det var ikke for at såre ham,
jeg respekterer skam den kunstneriske
- ja hvad kalder I det?

TOM

Vores ligtorn.

JOHANNES

Hold nu op med de der drillerier.
Når Hermann for en gangs skyld sidder hos os
så må vi benytte lejligheden.
Ku' du ikke synge den du ved
den om solidariteten, Vivi?
Den ku' Hermann lære meget af.

VIVI

Sangen om den sidste socialist?

HERMANN

Det lyder virkelig fornøjeligt.

Tom sætter sig til klaveret.

VIVI *synger*

1.

Han tilhører jo den fortabte generation
der tænkte rødt
og tro'de på socialismen.
Han planlagde den verdensomspændende revolution
og drømte sødt:
gør kål på kapitalismen.
Men nu står det klart for os alle
at det system måtte falde
vi fryder os over fallitten i øst og muren der faldt med
et brag.
Nu møder han hånende blikke.
Vi griner: det lykkedes ikke.

Drømmen om socialismen er gået til bunds som et rottefyldt vrag.

2.

At manden er ramt af en frygtelig frustration
det' helt bestemt
han må virkelig føle sig truffet.
Vi ser ham jo nok synke sammen i desperation
slemt beklemt
angrende skamfuld og skuffet.
Men sådan går det skam ikke.
Skuffelsen den la'r han ligge.
Han ser sig omkring - der er stadig væk brug for en
mand der har drømmen intakt.
For sådan som samfundet virker
er der alt for meget der knirker.
Han ser der er tvingende brug for gevaldige ændringer,
så er det sagt.

3.

Så naturligvis vil han da ha den revolution
Det' ikke nemt
det var nemmere helt at la' være.
Men selv om det ligner en håbløs operation
har han bestemt
at nu må han selv ta' affære.
For at få ændret systemet
så må han løse problemet:
Fem og en halv million egoister skal skifte moral i en fart.
Han sigter mod no'et der forener,
det' no'et med forædling af gener,
han arbejder på at få frembragt den ny solidariske men-
neskeart.

HERMANN

Bravo, bravo - hvem har skrevet den?

VIVI

Det' en af Toms.

HERMANN

Min compliment.

TOM

Åh tak.

HERMANN

Hvad sku' vi gøre uden kunsten, venner?
I løfter fanen højt, I ta'r trompeten
og gjalder kunstens budskab gennem luften
og sønderknuser alle kapitalens
rædselsfulde onde gerninger.
I lever på en lille, luftig sky
og drømmer med en sidste krampetrækning
om det fejlfri, røde paradis.
I åbner ikke øjnene og ser,
hvad der har været klart for alle andre.
At det system derovre, det var råddent.

TOM

Halleluja, der ramte *vi* en ligtorn.

HERMANN

Alt forladt, det gjorde ikke ondt.
Helt alvorligt: når man tror, at kunsten
kan ændre det politiske system,
er det så ikke deprimerende,
at alle de forandringer, der sker,
ikke skyldes kunst -

TOM

Men kapital?

Hvem er det, der si'r vi tror på kunsten
som det mirakel, der kan frelse verden?

HERMANN

Kære venner, det gør jeres sange.

TOM

Ikke hvis du hører efter, Hermann.
Vi ved sgu godt, hvordan det hænger sammen.
Det er kapitalen, der bestemmer,
hvor toget kører hen, og de, der tror,
at man kan vende skinnerne ved hjælp
af no'et så uhåndgribeligt som kunst,
de er kun guddommeligt naive.

JOHANNES

Det har du nu ikke ret i, Tom.
Det er Vivi her et godt bevis på.

Til Vivi:

Ved hjælp af poesiens vingesus
får vi sat stærke ord på vores drømme.
Vi glemmer ikke hvad vi skylder dig.

TOM

Det håber jeg minsandten heller ikke.
Vi er helt på røven, som vi plejer.

VIVI

Han er altså uforbederlig.

TOM

Man kan ikke leve kun af ånd.

Til Hermann:

Det har du vist heller aldrig prøvet?

JOHANNES *til Tom*

Jeg sørger for at ordne det, du ved.
Imens kan I jo underholde Hermann.

Johannes går ud.

TOM

Vi kan prøve at forklare ham,
hvordan vi ser på kunsten, du og jeg?

Han spiller forspil til den følgende sang.

VIVI synger

1.

En bowler og en stok
er mer' end våben nok
når Chaplins vagabond skal slås med livet.
Hvad ser vi af hans spil
at kunsten fører til?
En tro på, at det godes sejr er givet.

2.

Når filmen er forbi
og døren smækker i
og verden får de vante dimensioner,
så må vi indse at
en stok og bowlerhat
kan aldrig føre til revolutioner.

3.

For kunsten er så rar
den er en drøm vi har
om blomster der hvor Chaplins fod har vandret.
Den er en illusion
der ikke skader noen
den efterlader verden uforandret.

Johannes kommer tilbage med kasketten i den ene hånd og en check i den anden. Tom begynder at spille 'Internationale'. Johannes retter ryggen og tager kasketten på og gør honnør. Tom holder brat op med at spille.

TOM

Johannes? - Det der, det er helligbrøde.

JOHANNES

Du har ret. Jeg håber I kan tilgive.

Han tager kasketten af og lægger den på bordet. Så giver han checken til Tom. Vivi rækker hånden ud. Tom afleverer den artigt til hende.

Hvad si'r I til en sjus?

VIVI

Nej ellers tak,
vi har et job i morgen formiddag.
No'en af dine gamle pensionister.
Tom sku' helst ku' ramme flyglet - ikke?

TOM

En enkelt lille en?

VIVI

Godnat, Johannes.
Hvis du kan bruge os en anden gang.

JOHANNES

Naturligvis - der' altid brug for kunsten.
Den kvikker op i alt det kedelige.

Else kommer ind med aktivisternes Hermann-maske på.

JOHANNES

Jeg tro'de maskeraden var forbi.

HERMANN

Det' bare dig, der drikker alt for meget.

JOHANNES *banker på masken*

Hallo hallo - er der mon no'en hjemme?

Else siger nogle uforståelige lyde.

Jeg forstår nøjagtig li'så meget,
som når han taler under møderne.
Du bli'r nødt til at la' masken falde.

ELSE *tager masken af*

Det var lige netop det, jeg tænkte:
om ikke vi er nået til det punkt,
hvor maskerne skal falde.

Til Johannes:

Har han fortalt, at han vil stemme nej?

JOHANNES

Det ved vi jo.

ELSE

Det gør de andre også.
Han har handlet med dem - går jeg ud fra.
- Hvad si'er du så?

HERMANN

Han siger ingenting.
Han kender spillets regler alt for godt,
og inderst inde er han ligeglad.
Det palæ, det rager ham en papand.

Til Else:

Men herregud, du kan jo trøste dig
med det, der står i grevens testamente:
at provenuet går til Kofoeds Skole.
Greven følte meget for de underste.

JOHANNES

Jeg tror, jeg følger Tom og Vivi ud.

Johannes, Tom og Vivi går ud.

HERMANN

Så fik vi sofahjørnet for os selv.

*Han sætter et glas foran hende og skænker.
Cecilia og Miriam kommer ind. Cecilia tom-
hændet, Miriam med de to slags gøgeurt.*

ELSE

Hvad gav du for palæet?

HERMANN

Hvad jeg gav?

ELSE

Du fik det sikkert billigt.

HERMANN

Nå det tror du?

ELSE

Velbekomme, Hermann.

HERMANN

Skål, min ven.

Jeg har skænket dig en hjertestyrkning.

ELSE

Mit hjerte fejler ikke noget, Hermann.

Han drikker. Else drikker ikke.

MIRIAM

Lyrikkens tid er ved at være ude.

Det, der kræves nu, er håndfast handling.

Hun løfter de røde gøgeurter.

Jeg sagde, at de her vækker lyst til livet.
Jomfru Marias Hånd, et kærligt kærtegn.
Det er dem, der nu skal overvinde
min søsters sidste onskabsfulde træk.
Nu lægger jeg dem her, så Jakob ser dem.
Når han først har fået dem i hånden,
gør magien resten, han er reddet.
Palæet det bli'r hans og ikke Hermanns.

CECILIA

Hvordan sku' det gå til? Forklar mig det.

*Miriam lægger de røde gøgeurter på bordet
foran Else.*

MIRIAM

Fandens Klør, dem lægger jeg til Hermann.

*Hun lægger de lilla gøgeurter på bordet foran
Hermann.*

Det ligner ikke mig at være hård,
men kampen mellem kvælertag og kærtegn
må ikke ende med palæets fald.
Den sejr, han fik, skal glide ham af hænde.
Hans kolde knokkelfingre mister grebet.

HERMANN

Skål for dine søde smilehuller.
Alt det andet har jeg ikke ord for.
Men jeg kan måske sige det med blomster?

*Han rækker ud for at tage de lilla gøgeurter,
der ligger foran ham, men i det samme træder
CECILIA frem og leder hans hånd væk og hen
til den anden buket, de røde.*

MIRIAM

Cecilia! Du snyder!

CECILIA

Og hvad så?

Det' ikke billedlotteri vi spiller.

*Miriam rækker ud for at forhindre Hermann i
at give de røde blomster til Else, men hun når
det ikke.*

Du er slået med dit eget våben.

MIRIAM

Du skal ikke være alt for sikker.

De røde der kan vække kærlighed,
men de kan også vække råt begær.

ELSE

Jeg taler ikke blomstersprog desværre.

Kan jeg ikke få det oversat?

Jeg gætter på det' noget smukt og åndfuldt.

Om at gå med maske for eksempel?

HERMANN

Det emne er vi da vist færdig med.

ELSE

Så sig mig hvad du tænker lige nu.

HERMANN

Mit hoved det er tomt.

ELSE

Nu lyver du,
du tænker på hvad nummer jeg mon bor på,
og hvad jeg gemmer mellem mine ben.

HERMANN

Gør jeg det? Hvor er jeg primitiv.

ELSE

Det kan ikke overraske nogen.

HERMANN

Jeg gjorde i det mindste et forsøg
på at sige det med blomster.

ELSE

Herregud.

Det' ikke blomster, ved du ikke det?

Det er ukrudt, Hermann, simpelt ukrudt.

De blænder med den flotte farvepragt,
men der er ikke noget frugtbart ved dem.
De ligner dig.

Hun lægger blomsterne fra sig.

Behold dem bare selv.

MIRIAM

Se der! Hun lægger dem. Du tog vist fejl.
Du glemte deres dobbelttydighed.

HERMANN *drikker ud*

Jeg tror et bad vil gøre underværker.
Kan du sove godt.

ELSE

I lige måde.

Han går ud. Johannes kommer ind.

JOHANNES

Nå, her sidder du og gemmer dig?

ELSE

Kultur er samvær.

JOHANNES

Rigtigt, Else, rigtigt.

Nu du si'r det, hvor er din professor?

ELSE

Du siger ikke, at du savner ham.

JOHANNES

Vi skylder ham vel noget.

ELSE

Gør vi det?

JOHANNES

For fanden, det da ikke vores skyld,
at Hermann spænder ben for deres planer.

ELSE

Var det ikke også vores planer?
No'et vi ville slås for, hvad Johannes?
Og så blev jeg den eneste soldat.
I andre tro'de fanme ikke på det.

JOHANNES

Det' vist blevet sengetid for dig.

ELSE

Jeg er færdig med kulturudvalget.
Det lort kan du få lov at overta'.

JOHANNES

Altså hør nu her ...

ELSE

Det ordner du.

Jeg vil ind i et af dem, der tæller.

JOHANNES

Nu er det jo ikke ...

ELSE

Jo, det er.

Hvorfor tog du ikke selv kulturen?

Fordi den er så skidelige gyldig,

og fordi vi unge i partiet

værsgo har at vente høfligt på,

at I gamle takker af og dør.

Det vil jeg ikke.

JOHANNES

Så det ordner jeg?

ELSE

Du forklarer bare, at de kræfter,

jeg har spildt, fordi du ikke gad,

de kan bruges bedre andre steder.

Vil du ikke det, så ved jeg godt,

hvem i gruppen, jeg skal snakke med.

JOHANNES

Skål, min pige. Du er lærenem.

Jakob og William kommer ind. William bærer stadig taxgrenen.

Nå der er I? Kom og slå jer ned.

I trænger sikkert til en lille en.

Den skiderik fik ødelagt det hele.

Johannes skænker i et glas og rækker det mod Jakob. Han ryster på hovedet. Johannes rækker det i stedet til William. William giver taxgrenen til Jakob og tager glasset. William og

Johannes drikker.

CECILIA

Der står han med symbolet på sin skæbne.
Den uopnåelige drøm, han havde
om blomster, der hvor Jakobs fod har vandret
er bristet som en spinkel sæbeboble.
Nu skal vi så bare overvære
de sidste svagekrampetrækninger.

JOHANNES

Jeg forstår sgu godt, hvordan I har det.
Politik - det handler som bekendt
om at gøre det, der nu er muligt.
Sådan er det jo i den her branche.
Men én ting vil jeg sige til jer, venner:
Jeres planer de var også vores.
Vi vil gemme dem i vore hjerter,
indtil tiderne engang bli'r bedre.

Til William.

Skål du gamle, lad os drikke ud.

WILLIAM

Nu får du ikke dit kasketmuseum.

JOHANNES

Jo, det gør jeg. Den ide, den overlever.
Vi kan få et lille glasskab til den.
Det står ved socialkontorets trappe,
lige der, hvor folk går ud og ind.
Hver gang døren åbnes, mærker man
et sus fra den historie, han skabte.

Han drikker ud.

Så' det blevet sengetid for mig.

ELSE

Godnat Johannes, kan du sove godt.

JOHANNES

Tak i lige måde, søde Else.

Johannes går ud med en sidste grandios håndbevægelse. Else gnider øjnene.

MIRIAM

Se! Hun gnider øjenlågene.

CECILIA

Men virkningen er væk for længe siden.
Stedmorblomstens tid er omme, søster.

ELSE

Jeg trænger også til at se en seng.

WILLIAM

Skål. Du skal ha' tak for denne gang.

ELSE

Der er ikke noget at takke for.

Hun tager de røde gøgeurter for at give dem til Jakob, men han tager dem ikke. Hun lægger dem på bordet. Hun går ud. Jakob tager kasketten fra bordet.

JAKOB

Under skyggen dine runde briller
dine kinder og det store skæg.
Min bedstefar fortalte altid om dig.
Han blev varm i stemmen, glad og stolt.
Men du er borte nu, det' længe siden.
Også myten smuldrer, den du bar.
Drømmen om et solidarisk samfund.

Hvad er der tilbage under skyggen?
Træthed? Mismod? Voksende kynisme?
Hvorfor spør jeg? Hvad skal vi med svar?
De gi'r os ikke myterne tilbage,
deres bærekraft er gået tabt.

WILLIAM

Hvorfor går du ikke efter hende?
Vi ved jo begge to, hun venter på dig.

*Jakob lægger taxgrenen og kasketten fra sig
på bordet.*

MIRIAM

Se nu der, han lægger grenen fra sig.

CECILIA

Du skal ikke tro, der sker mirakler.
Det der venter nu, er kvælertaget.

*Jakob spænder sit bælte med daggerten af og
lægger fra sig. Så tager han taxgrenen og går
op i baggrunden til swimmingpoolen. William
ser ham ikke og tror, at han går ud.*

WILLIAM

Godnat min ven, og så er resten tavshed.

*Cecilia tager de lilla gøgeurter og følger efter.
William bemærker ikke, at Jakob langsomt går
ned i swimmingpoolen og forsvinder under
vandet. Cecilia drysser de lilla gøgeurter ud
over vandet.*

CECILIA

For ham er forestillingen forbi.
Hvad den er for dig, det ved jeg ikke,
men du burde føle dig befriet.

Det' de stærke mænd, der får palæet.
Mænd der ikke tøver med at handle,
men holder fast ved det, palæet stod for.
De' ikke verdensfjerne drømmere,
der flygter, når de lider nederlag
og vælger viljeløst at gå til grunde.

MIRIAM

Han mangled' hverken vilje eller mod.
Han ligger der, fordi han stod alene.

CECILIA

Naturligvis, det gør en drømmer altid.
Stakkels søster, kom dog til fornuft.
Det' på tide, at du vågner op.
Morgensolen skinner på terrassen
og kopperne er stillet ud på bordet.
Der dufter godt af nybagt morgenbrød.
Der bli'r serveret blødkogt æg og te,
og luften den er fuld af fuglefløjt.

*Cecilia går ud. William skænker i sit glas. Rita
kommer ind.*

WILLIAM

Jeg tro'de ellers I var taget hjem?

RITA

Det var vi også, men vi glemte ham her.

Hun tager Hermann-masken.

Hvor ser her ud.

WILLIAM

Ja, her har været festligt.
Vil du ha' et glas?

RITA

Nej ellers tak.
Selv om det jo nok er lille mig,
der har betalt for festlighederne.

WILLIAM

Jeg tro'de ikke jeres forestilling
sku' spilles mere end den ene gang.

RITA

Hvis du vil vide det, så laver vi
en ny og mere tydelig version.
Ham her bli'r man aldrig færdig med.

WILLIAM

I brænder for at ændre verden?

RITA

Ja.
Og du, hvad brænder du for? Ingenting?

*Hun begynder at gå ud, men pludselig står
Miriam i vejen. Rita stopper. Miriam tager
hende ved hånden og fører hende hen til bor-
det, hvor hun får hende til at samle de røde
gøgeurter op.*

RITA

Er de til overs?

WILLIAM

Ingen ville have dem.

*Rita går ud med blomsterne i hånden. Miriam
ser smilende efter hende. William drikker.*

WILLIAM

Jeg tror, at narren går i seng til middag

SLUT

Grevindernes Palæ

Carl Nielsen

Grev in - der - nes pa - læ ved sø - en blå har
Men nu har no - gen alt - så fun - det på at
lig - get i kom - mu - nen me - get læn - ge.
vi til ny - e ti - der godt kan træn - ge. Og
der - for er vi sam - let her i dag, vi har en god i -
de, der ej må ta - bes, og vi skal de - bat - te - re den - ne
sag: Hvor - dan det ny mo - ral - ske cen - ter ska - bes.

Sangen om den sidste socialist

Tekst og musik:
Kaj Himmelstrup

C Cdim C E⁷

Han til-hør-rer jo den for-tab-te ge-ne-ra-tion, der

A⁷ Dm C Cdim

tænk-te rødt og tro'-de på so-ci-a-lis-men. Han

C Cdim C E⁷

plan-lagde den ver-dens-om-fat-ten-de re-vo-lu-tion og

A⁷ Dm C F⁷ C

drøm-te sødt: gør kål på ka-pi-ta-lis-men. Men

F Fm C Cdim

nu står det klart for os al-le at de-res sy-stem måt-te fal-de, vi

Dm C Dm G⁷

fry-der os o-ver fal-lit-ten der-ov-re og mu-ren der faldt medet brag. Nu

F Fm C Cdim

mø-der han hån-li-ge blik-ke vi gri-ner det lyk-ke-des ik-ke

Dm C Dm G⁷ C

drøm-men om so-ci-a-lis-men er gå-et til bunds som et rot-te-fyldt vag.

Johannes' sang

Tekst og musik:
Kaj Himmelstrup

C Cdim C C Cmaj⁷ Am

Den mand der byg-ge-de pa-læ-et med ud-sigt o-ver sø og

F Dm Dm⁷ G⁷ C

skov, han stod i pen-ge op til knæ-et så

D⁷ G F Cmaj⁷ G⁷ C Cdim 3

han sku ik-ke spør om lov. Han fik sig os-se en murmod

C C Cmaj⁷ Am F

ve-jen og en hund der fa-ne-me ku' gø for

Dm Dm⁷ G⁷ C D⁷ A^bdim

den sku'nem-lig vær' hans e-gen den fi-ne ud-sigt o-ver skov og

G Cdim Cdim C C Cmaj⁷ Am

sø, men den slags ti-der er for-bi, de ri-mer rig-tig skidt på de-mo-kra-

Dm Fdim 3 3 3 G⁷

ti. Nu må por-ten i mu-ren sgu ha' sig et spark for

C Dm⁷ G⁷ C

fol-ket vil ind i hans park.

Tak til Chaplin

Tekst og musik:
Kaj Himmelstrup

B $\flat$ A 7 Dm G 7 Cm

En bow - ler og en stok er mer' end vå - ben nok når

B $\flat$ D 7 D $\flat^7$ F 7

Chap - lins va - ga - bond skal slås med li - vet. Hvad

B $\flat$ A 7 Dm G 7 Cm

ser vi af hans spil at kun - sten fø - rer til? En

B $\flat$ E $\flat^7$ B $\flat$

tro på at det go - des sejr er gi - vet.